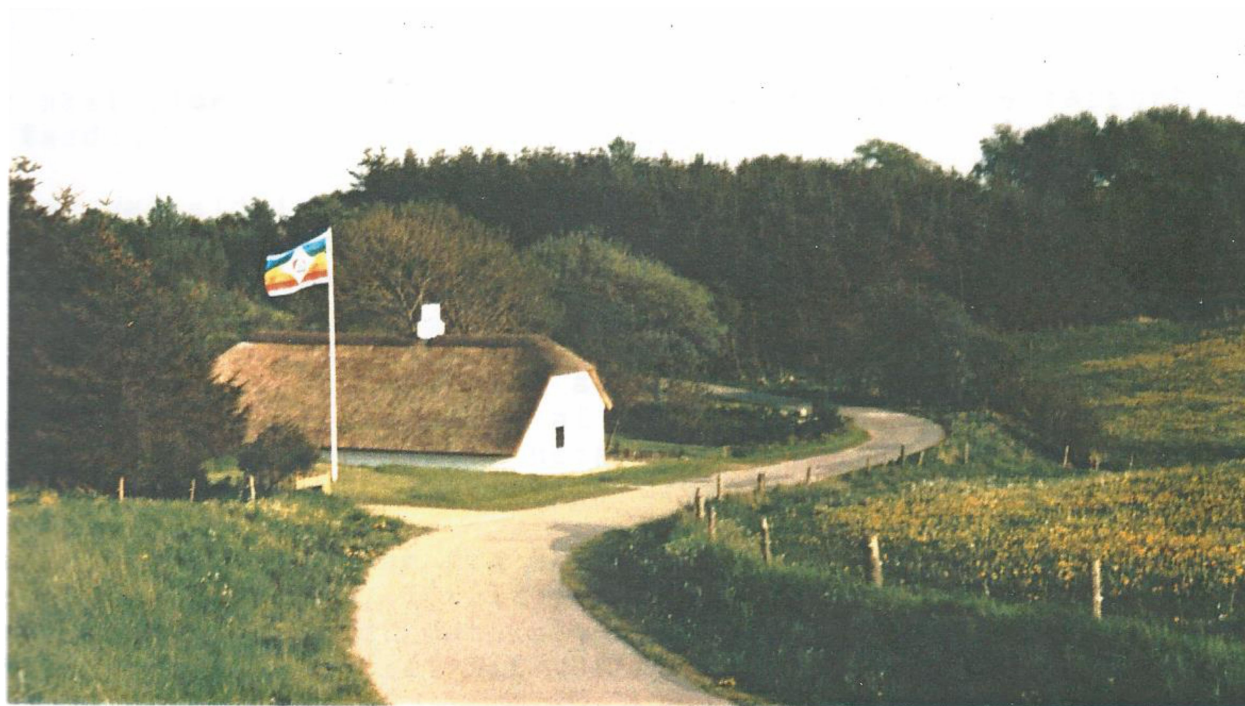




EN RAPPORT
OM MENNESKER OG STEDER I SINDAL OG OMEGN CA. 1870 -1907.
SET I LYSET AF
FORFATTEREN MARTINUS' BARNDOMSERINDRINGER.



af **AKSEL KRISTENSEN, SINDAL.**

SAMMENFATNING

Der skal lige tilføjes nogle kommentarer til denne rapport, som nu er færdiggjort.

Man er vel aldrig helt tilfreds, med det man har præsteret. Det gælder også min holdning til dette slutresultat. Hvis jeg skulle gøre det om, ville jeg have grebet det an på en anden måde.

Jeg føler også, at det blev lidt venstrehåndspræget til sidst. Tekstbehandling og opsætning af stoffet kunne have været bedre. Men det er jo en afspejling af ens evner og viljeindsats. Det skal dog tilføjes, at et næsten ustandseligt "slagsmål" med computer og printer gjorde sit til at skabe frustration.

Takket være Per Jensen fra skatteforvaltningen, Sindal kommune, der med tålmodighed, i talrige middagspauser og efter arbejdstid, prøvede at banke lidt datakultur på plads - men også fik en håbløs printer til at fungere. Det var en lærerig process.

Det har også resulteret i en interessant billedsamling, som både kommer barndomshjemmet tilgode og ellers kunne bruges i andre forhold.

Personligt har denne opgave givet mig et større udbytte, end jeg havde forventet, da jeg for 7 mdr. siden gav mig i kast med dette projekt. En omfattende lokalviden, både nutidig og historisk - der har givet overblik og evne til at se nogle interessante sammenhænge, og sidst men ikke mindst de kontakter, man har fået, og alle de hyggelige mennesker man har mødt, er vel de største gevinster, jobtilbuddet har resulteret i.

Det vil sige, at min kone og jeg, fremover i vores job med at passe Martinus' barndomshjem, vil føle os bedre rustet til at tage mod gæster, således at de "oven i købet" kan få lidt indblik i denne egns særpræg.

Som det fremgår af billedet af vejviseren på forsiden, er det rent bogstaveligt "indlysende", at Sindal vil vise vej i fremtiden. Det er taget på Thule, som betyder: "Verdens ende".

Billedet er taget og lånt af Knud Larsen, kok og p.t. ansat på Thule Airbase.

Sindal den 5. maj 1992

Aksel Kristensen

FORORD

JOBPROJEKTET

Da min kone Marianne og jeg, i den tid vi har passet Martinus barndomshjem "Moskildvad", har været i kontakt med en masse mennesker, hvoraf flere havde fortalt os historier om stedet, om dets beboere, og enkelte slægtninge til Martinus har kunnet berette om små episoder, de havde hørt fra deres forældre, syntes vi, at vi måtte prøve at fastholde nogle af disse oplysninger. Ihvertfald måtte vi prøve at sætte os grundigt ind i de lokalhistoriske forhold, som vi ville have glæde af i vor kontakt med gæsterne til barndomshjemmet.

Det førte så til, da jeg stod for at skulle have et 7 mdrs. jobtilbud i oktober 1991, at jeg i et forslag til Sindal kommune, beskrev et sådan "tilbud", hvori jeg desuden fremførte følgende punkter:

1. at kontakte og interviewe folk, som har mødt eller hørt om Martinus.
2. at opsamle oplysninger via lokalhistorisk arkiv, kirkebøger o.lign., så man samtidigt kunne få et tidsbillede af Sindal omkring århundredskiftet.
3. at samle alt dette materiale, som ville kunne få betydning for fremtidige forskere af Martinus' liv og levned.

Det blev meget venligt accepteret og godkendt, og jeg begyndte så i jobbet den 7. oktober 1991. Jeg fik adgang til Sindal lokalhistoriske arkiv, og efter nogen tid stillet et lokale til rådighed på Solgården, et ældreaktivitetcenter i Sindal, som jeg malede og satte lidt i stand. Her oplevede jeg megen hyggelig snak og gæst- frihed. Jeg fik så installeret lidt møblement samt min computer, og var så klar til at gå i gang med opgaven.

Snart blev jeg klar over, at hvis jeg skulle lave en rapport over mit projekt, skulle den baseres på dokumenterede kendsgerninger, og ikke på personlige udsagn, selv om jeg havde hørt nogle interessante, overleverede historier om Martinus fra hans tid i Sindal. Det kunne der måske berettes om en anden gang.

Vendsyssel Tidende bragte en artikel den 11.oktober 1991, hvor der efterlystes folk med viden om eller billedmateriale fra hans barn og ungdomstid i tiden 1890-1908 eller andre oplysninger, som kunne have relation til hans barndomshjem. Det affødte kun een eneste henvendelse med en avisartikel fra 1978.

På Vendsyssel Historiske Museum i Hjørring gennemså jeg fotograf Kirstine Lunds bøger helt tilbage til 1880'erne. Der fandt jeg en del interessante og ukendte billeder af personer med relation til Martinus. Desuden gennemgik jeg kirkebøger, folketællinger, gamle protokoller og journaler der.

Det førte også til nogle besøg på Landsarkivet i Viborg og på Lokalhistorisk Arkiv i Aalborg, hvor jeg gennemgik fotograf Tønnies enorme billedarkiv.

Men ellers forsøgte jeg at opspore folk, som havde hørt om eller kendt til Martinus. Nogle af hans slægtninge huskede små oplevelser fra deres barndom. Andre havde hørt sjove historier om ham. Bortset fra disse få beretninger, var det meget sparsomt med oplysninger om Martinus. Det førte dog til mange samtaler med talrige mennesker omkring Sindal, hvilket gav mig et grundigt kendskab til de lokale forhold.

Det er således ud fra følgende 3 grundelementer jeg vil prøve at skrue en rapport sammen, nemlig:

1. mine oplysninger og kendskab til lokalhistorien.
2. uddrag fra bogen: "Martinus erindringer".
3. kendsgerninger fra protokoller og arkivmateriale.

Det vil sige, at de personer og steder Martinus nævner i bogen, dem prøver jeg at tilføje flere detaljer og kendsgerninger, som så skulle udbygge det lokalhistoriske element. Desuden var tanken også at trække nogle af disse anonyme mennesker frem i lyset, som har haft relationer til Martinus i løbet af hans opvækst i Sindal, - altså prøve at iklæde dem lidt kød og blod og få deres navne med i et historisk billede af tiden omkring 1890- 1907. Det var især om Martinus mor og både den udlagte og den formentlig biologiske far, at jeg brugte en masse tid på at opspore oplysninger, da Martinus beskrivelse af dem var ret så sparsomme.

Så jeg håber med denne rapport at afmystificere noget om disse personer.

Da jeg aldrig tidligere har beskæftiget mig med en opgave af denne art, ej heller har nogen større erfaring med at skrive, og da det jo på forhånd var umuligt at vide, om der overhovedet kunne findes interessante oplysninger, - ja så må man tage resultatet, som det er, med eventuelle fejl og mangler. Så jeg håber hermed, at eventuelle læsere vil indtage en tolerant holdning til denne rapport.

Det vil være uoverskueligt at fremhæve alle de mennesker, jeg har talt med, og som har bidraget til "at lægge dette puslespil", der jo i realiteten aldrig bliver færdigt. - Men en stor tak skal de alle have for den imødekommenhed og velvilje, jeg har oplevet i min færden rundt i Sindal og omegn.

Hermed nogle af de hovedkilder, som er benyttet:

Sindal Sogns historie - af Chr. Munck Rømer.

Martinus erindringer - på Zinglersens Forlag.

Lokalhistorisk arkiv i Sindal.

Landsarkivet i Viborg

Vendsyssel Tidendes arkiv på Hjørring bibliotek.

FORHISTORIEN

Måske ville det være godt at fortælle lidt om min baggrund, hvori der bl.a. indgår et interessant sammentræf, som jeg synes må fremhæves. Det var, at jeg blev præsenteret for det "samme" billede af et ældre ægtepar med ca. 4 års mellemrum, altså et kredsløb, der begyndte og sluttede med samme udgangspunkt. Det vil jeg overlade følgende historie at fortælle.

I efteråret 1982 boede min kone, Marianne og jeg i Silkeborg. Hun arbejdede på plejehjemmet "Remstruplund", og jeg havde afsluttet et job på mejeriet "Stassano" p.g.a. nedskæringer. Før den tid havde jeg arbejdet en årrække på Silkeborg Papirfabrik, sidst som salgsassistent.

Det lå ligesom i luften, at der måtte ske et eller andet, der kunne bringe os ud af den daglige "trædemølle". Efter at have boet i Silkeborg siden 1973 og med arbejdsløshed i udsigt søgte jeg i mere eller mindre affekt et job på Thule i Grønland, hvor jeg tidligere havde været i 1968-69.

Det viste sig at være en beslutning, som fik en afgørende betydning for vores tilværelse fremover. Den 9. december 1982 begyndte jeg som messechecker i Dining Hall på Thule Airbase.

Nu er det ikke svært at forestille sig situationen at rejse fra kone og hjem op under jul. Humøret stod ligeså lavt som solen over ismarkerne på denne tid. Hvilket vil sige, at den var helt borte. Mørket havde sænket sig totalt over de arktiske egne.

I barakken boede der en ung fyr, som lyste op blandt de "normale" thuleboere. Han hed Niels Millardet, 18 år og ansat på vejrstationen. Foruden sit strålende humør, var han meget velorienteret om bl.a. åndsvidenskabeligt og okkult litteratur. Han havde netop lånt et par bøger af en fælles ven, Knud Larsen, kok i messen, som jeg absolut måtte låne. Det var BISÆTTELSE og DEN IDEELLE FØDE af Martinus.

Disse 2 bøger gjorde sådant et indtryk på mig, at de blev starten på et årelangt studium af Martinus litteratur, som jo er så omfattende i såvel omfang som indhold, "at det næsten ikke er til at se en ende på".

Påvirket af disse nye tanker i mine breve til Danmark, var det nærliggende for Marianne at frygte, at "polarkulleren" havde fået et nyt offer. Det grønlandske ord: "krakkamut" - eller hvordan det end staves, synes fint at kunne oversættes til: at krakelere. Altså at "gå krakkamut" var "at gå op i sømmene". - Det måtte stå for en prøve ved hjemkomsten efter flere måneder i den mørke polarnat.

Det blev alligevel en medvirkende faktor til, at vi følte, vi måtte videre i tilværelsen. Marianne var flyttet i et nyt hus, mens jeg var på Grønland. Det var ikke lige lykken for os. Men skæbnen gav os et vink, idet Marianne, i sit fagblad, så en ledig stilling på Amtshospitalet i Nykøbing. Den søgte hun og fik. Vi rejste fra Silkeborg til Nykøbing Sjælland den 21. juni 1984.

ÅRENE I ODSHERRED.

Her begyndte så et nyt og spændende kapitel i vort liv, idet der jo netop lå et Martinus Center i Klint lidt uden for Nykøbing. Det blev til mange inspirerende og lærerige stunder på dette sted. Her mødte vi en masse spændende og rare mennesker, og vi deltog i forskellige kurser i Martinus kosmiske analyser.

Vi havde købt et lille rækkehus i Nykøbing, hvor vi trivedes godt. Marianne havde skiftet jobbet som beskæftigelsesvejleder på Amtshospitalet ud med et på et dagcenter i Holbæk. Jeg havde haft forskellige jobs bl.a. på biblioteket i Nykøbing, som chauffør på Amtshospitalet, som vikar på fritidshjem i Asmindrup og var også en tur i Sdr. Strømfjord på en sommerkontrakt.

Efter snart 4 år i Odsherred, hvor vi så småt var begyndt at længes efter forandring, vel også efter Jylland, hvor vi havde al min familie og vore venner fra førhen, så sker der kort tid efter påsken 1988 en hændelse, som fik stor betydning for den fase, vort liv derefter gik ind i.

IMPULSEN

En dag fandt vi i postkassen en artikel fra Vendsyssel Tidende lydende: "Martinus museum inden 100-året". Den var fra vores gode ven og nabo Ruth Larsen, som havde været i Vendsyssel i påsken på besøg hos slægtninge. Da hun vidste, at vi interesserede os meget for Martinus Kosmologi, syntes hun at vi skulle have artiklen. Ruth var selv stærkt engageret i Indre Mission, og vi havde af og til haft nogle venskabelige diskussioner om de "store ting" i tilværelsen.

Det viste sig, at Ruth Larsens far, Karl Peter Laurits Larsen var født i Tveden ved Sindal i 1890 og hendes faster, Eva Larsen boede i Sindal. Og hun viste os et billede af bedsteforældrene Marie og Lars Chr. Larsen, som vi senere opdagede, havde ejet og boet i Moskildvad, Martinus fødehjem, fra 1927 til 1939. Det var jo lidt af en "tilfældighed". Det vil jeg komme tilbage til i rapporten.

I avisartiklen blev jeg især opmærksom på Sam Zinglersens udtalelse om, at han ønskede sig et yngre ægtepar med interesse og pietetsfølelse for sagen til at bebo den opsynsbolig, som skulle bygges ved siden af det genopførte Martinus' barndomshjem.

Det var jo et passende signalement af Marianne og mig, så jeg følte helt klart, at her måtte vi reagere på en eller anden måde. Nogle dage efter så jeg i Holbæk Amts Venstreblad, at der var mangel på kustoder på de lokale museer i Odsherred. Jeg henvendte mig på kontoret i Nykøbing og gik derfra som en kommende kustode på Høve og Fårevejle museer. Frem til pinse spekulerede jeg ofte på at kontakte Sam Zinglersen. Vi havde kun hilst på ham en gang tidligere, hvor en af vores fælles venner, Inge Sørensen, havde inviteret os til te hos ham på "Fyrrebakken", hans sommerbolig i Klint.

Om morgenen, pinselørdag 1988 blev Marianne og jeg enige om, at nu måtte vi snart gøre noget ved sagen. Da jeg lidt senere stod i kø hos bageren i Nykøbing, og så Sam passere forbi ude på gaden, blev jeg klar over, at tiden var inde.

Om eftermiddagen kørte vi ud til Klint, hvor vi mødte Sam i færd med at læsse varer af sin bil. Han bad os om at hjælpe med at bære nogle blomster ind huset. Vi forklarede ham vores ærinde. Efter en lille tænkepause gav han os hånden og sagde: "Tillykke med jeres nye job. Jeg tror, I er sendt fra himlen"!

Derefter viste han os tegningerne til husene i Moskildvad, som var kommet dagen for fra arkitekterne i Frederikshavn, med kommentaren: "Her kan I se, hvordan I skal bo, og hvis I har noget, I vil have ændret, skal I snart sige til". Vi kørte hjem i en tilstand af forundring.

Dagen efter, tidligt 1. pinsedag, tog vi færgen til Ebeltoft og satte derefter kursen mod Sindal. Vi måtte op og se "gerningstedet". Vi gik rundt ved Moskildvad, hvor det gamle hus var fjernet, og havde svært ved at forestille os som kommende beboere der. Men da vi havde set tegningerne til husene, var der noget at holde sig til. Dog syntes vi, at det lå langt ude på landet.

ET TILBAGEBLIK

Vi havde en gang tidligere været i Sindal og set Martinus' fødested. Det var i september 1986, hvor vi, under et feriebesøg hos min mor i Malling, besluttede os for at køre en lille tur til Vendsyssel og se Martinus' barndomsegn. Den fik også et forunderligt forløb. Vi vidste jo ikke på daværende tidspunkt, at her ville vi komme til at bo, inden der var gået 3 år.

Kort før Brønderslev kørte vi tør for benzin, hvilket skabte en tilspidset, ægteskabeligt set, situation. Hvordan kunne der komme noget godt ud af tage til denne landsdel.

Ja, kunne der i det hele taget komme noget godt herfra. Ja, der var jo ham Martinus, - men mon det var så godt, alligevel?

Nå, jeg belavede mig på at efterlade Marianne i ødemarken og vandre til byen for at hente benzin, I samme øjeblik standser en bil foran os, ud springer en mand, åbner bagagerummet, griber en dunk og rækker os den med ordene: - "Værsgo, giv mig 30 kroner, så jeg kan få fyldt den igen. - Jeg har fornyligt oplevet den samme situation".

Solen skinnede nu også på den mentale himmel, da vi nåede Sindal. På biblioteket fik vi et kort over byen, indtegnet med de ønskede steder, vi ville se. Først måtte vi have noget at styrke os på efter alle strabadserne.

På "Pusterummet" i Sindal bestilte vi ostemadder og kaffe. Vi satte os ved et bord, hvor der sad en mand med sin øl. Han spurgte venligt, om der var noget han kunne hjælpe os med, da vi fremdrog og studerede kortet over Sindal.

Det førte til en længere samtale, idet det viste sig, at denne mand, Hartvig Jensen, var barnebarn af Alfred Jensen, en af Martinus plejebrødre. Vi blev jo straks "lutter øren", da Hartvig på sit vendelbomål, medrivende fortalte os nogle historier om Martinus barndom, ungdom og senere besøg i fødebyen. Det var muntre og tankevækkende beretninger.

Inspirerede tog vi ud til Moskildvad, hvor vi gik rundt og indsugede den fredfyldte atmosfære omkring det gamle hus, som vi tog nogle billeder af, fuldstændig uvidende om, at inden der var gået 2 år ville vi gense stedet - og inden 3 år bo her.

Det havde været en oplevelsesrig dag, da vi sent og trætte nåede tilbage til familien i Malling.

Den 1. april 1989 forlod Marianne og jeg Nykøbing Sj. og flyttede ind i det nyopførte "Bakkely" for at holde opsyn med Martinus barndomshjem "Moskildvad" i Sindal.



Barndomshjemmet "Moskildvad"

RAPPORTEN

Den er delt op i følgende afsnit:

- | | |
|-----------------------|---|
| 1 afsnit
side 8 | Martinus' fødsel og beskrivelse af moderens, Else Christine Mikkelsen, liv og levned. |
| 2. afsnit
side 13 | Paternitetssagen. |
| 3. afsnit
side 16 | Martinus' egen fortælling om sin fader. |
| 4. afsnit
side 18 | En beskrivelse af den udlagte faders, avlskarl Michael Chr. Christiansen Thomsen, liv side og levned. |
| 5. afsnit
side 23 | Godsejer Lars Larsens, den formodede fader, liv og levned. |
| 6. afsnit
side 27 | Martinus' søskende. |
| 7. afsnit
side 30 | Plejefamilien og barndomshjemmet "Moskildvad". |
| 8. afsnit
side 35 | Martinus' skolegang, skolevæsenet i Sindal, Lærer Jacobsen i Bolleholt |
| 9. afsnit
side 40 | Vogterdreng på Ulstedbo, gårdens historie.. |
| 10. afsnit
side 42 | Martinus' konfirmation, pastor Schøtt. |
| 11. afsnit
side 45 | Smedelærling på Baggesvogn og beskrivelse af gården. |
| 12. afsnit
side 48 | Medhjælper hos landposten Ole Chr. Nielsen, samt hans erindringer. |
| 13. afsnit
side 52 | Sindals udvikling, dens grundlægger Svend Munck, og Martinus' som "bels" hos Munck. |
| 14. afsnit
side 60 | Konklusion og afslutning. |
| 15. afsnit
side 61 | En kortfattet oversigt over Martinus' liv og levned, og hans sags udvikling 1890 - 1981. |
| 16. afsnit
side 67 | Afskrifter af kildemateriale, protokoller, avisartikler m.m. |

1. afsnit:

FØDSLEN

Fra bogen "Martinus erindringer":

- "Martinus, vil du ikke begynde med at fortælle om din fødsel og om hvem, der var din mor?
- "Jo, jeg blev født mandag den 11. august 1890 i nærheden af den nordjyske by Sindal. Jeg blev født omkring midnat. Min mor var ugift, og hendes navn var Else Christine Mikkelsen. Hun var selv født i 1848 og var således 42 år, da hun fik mig.

Hun var husbestyrerinde hos godsejer Lars Larsen på dennes proprietærgård "Christianshede", som senere fik navne forandring til "Kristiansminde".

Da hun i begyndelsen af 1890 blev klar over, at hun var gravid, aftalte hun med sin halvbroder og dennes kone, at de skulle adoptere mig, så snart jeg var født, for hun kunne ikke have mig hos sig på gården.

Denne halvbroder hed Jens Chr. Frederiksen, og hans kone hed Kirstine. De ejede det lille husmandssted "Moskildvad", som ligger 7-8 km fra Kristiansminde. På trods af, at de var fattige og havde 11 børn i forvejen, gik de altså med til at adoptere mig. De fleste af de 11 børn var dog så gamle, at de var "fløjet fra reden". De var kommet ud og tjene, og der var kun to drenge på 3 og 5 år tilbage.

Da min mor i begyndelsen af august blev klar over, at nedkomsten var nært forestående, forlod hun Kristiansminde og tog til Moskildvad. Da biler dengang var en sjældenhed, foregik den lille rejse med hestevogn.

Sent søndag aften den 10. august blev man klar over, at nu begyndte fødselen. Det blev midnat, og uret på væggen slog 12 slag. Da det sidste slag havde lydt, skete der noget mærkeligt: Uret faldt på gulvet med et brag, og det blev aldrig til ur mere.

Og nu kom jeg til verden!

Inden længe efter fødselen tog min mor tilbage til Kristiansminde og overlod mig i mine plejeforældres varetægt.

- Uret, der faldt på gulvet... det var da meget mærkeligt.... det må have været et varsel. Det skulle vel markere, at en epoke var forbi, og en ny epoke var begyndt!

- Kan du fortælle noget om den nærmeste tid efter din fødsel?

- Jeg var meget syg, efter jeg var født - jeg tabte mig så meget, at mine plejeforældre regnede med, at jeg ikke ville overleve. De skyndte sig med at få mig døbt i kirken. Det var den 31. august. Jeg overlevede sygdommen, men blev en lille splejs. I skolen var jeg den næstmindste af 30 børn."

Jordmoderprotokol for Sindal Jordmoderdistrikt 1889-93.

Arkivnr. B.128, løbenr. 116:

Navn og opholdssted på den fødende

Ugift Else Christine Mikkelsen, Sindal.

Alder: 44 år

Tidligere fødseler: 4.

Om fødselens beskaffenhed og forløb:

Hvilken fosterdel var forliggende: Issen.

Uregelmæssigheder ved fødselen og hvilke: Ingen.

Fødselens varighed:

Til bristningen: 8 timer. Derfra til barnet fødsel: 2 timer.

Efterbyrdens fødsel: 1/4 time.

Fødselsdagen og klokkeslet:

Den 11. august 1890 kl. 11 end.

Har kunsthjælp været anvendt ved fødselen: Nej

Navnet på tilkaldt læge: Ingen

Om barnet:

Dreng: Ja.

Fuldbåren: Ja.

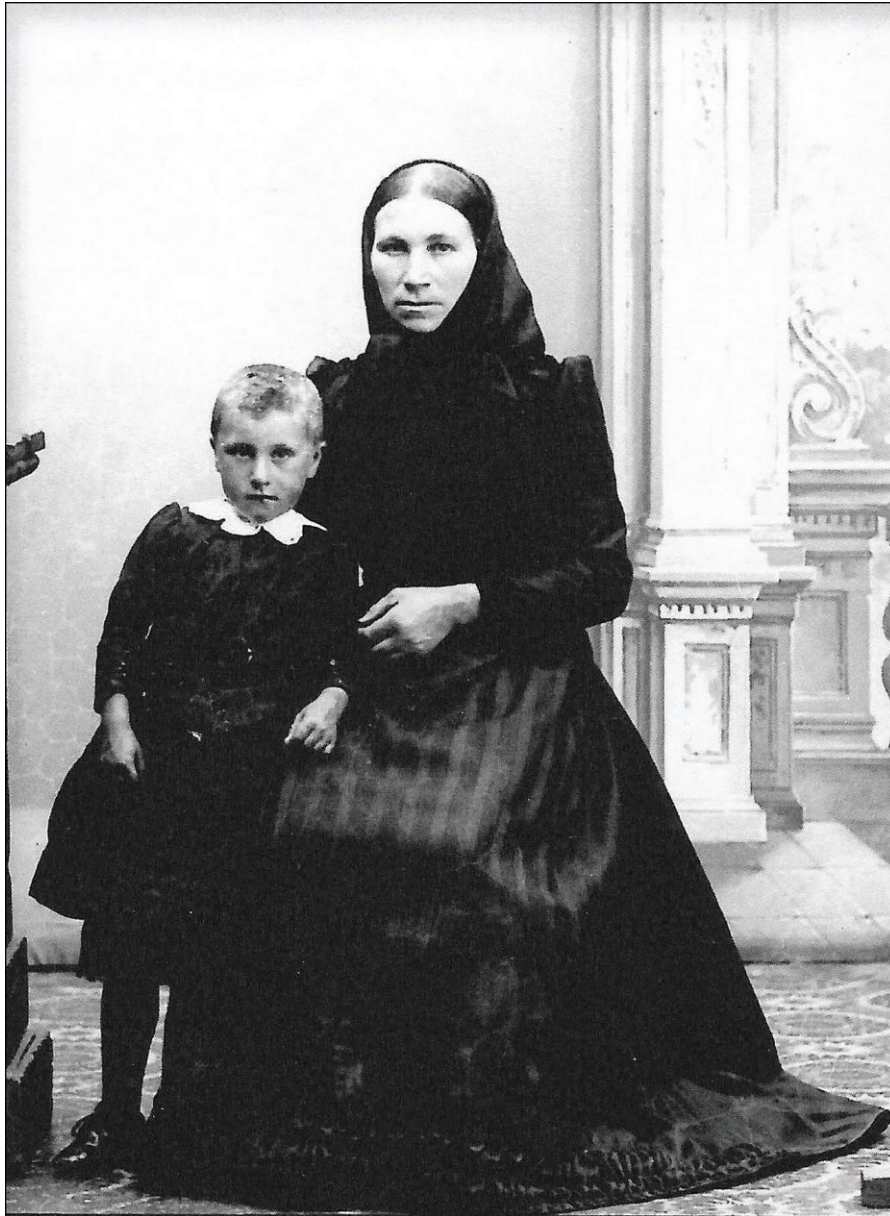
Levende: Ja.

Om barselkonen:

Er hun helbredet: Ja.

Anmærkninger:

Ingen.



Else Christine Mikkelsen, Christianshede, fotograferet sammen med datteren Augusta Vilhelmine den 14. juli 1893 - hos Kirstine Lund i Hjørring.

MODEREN

Else Christine Mikkelsen

blev født den 13. juli 1848 i Astrup, Sindal sogn. Hendes forældre var: Ellen Marie Christensdatter og ungkarl Mikkil Nielsen, Astrup. Han benægtede faderskabet, men blev idømt det af retten.

Faderen, Mikkil Nielsen var tysker og ernærede sig som smed. Om moderen, Ellen Marie fortælles, at hun var kendt på egnen for at drikke. Præsten sagde om hende: "Hendes helvede er kirken og hendes himmerige er flasken"!

Else Christine forblev ugift livet igennem, men fik ialt 5 børn med 4 forskellige fædre, hvoraf de 2 var med den samme udlagte fader.

1. barn: Christian Peter Mikkelsen, født 14. jan. 1870. Barnet døde kort tid efter af skarlagens feber. Den udlagte fader var tjenestekarl Peter Christensen fra Skjellet.
2. barn: Petra Mikkelsen, født 15. sept 1873. Den udlagte fader, ungkarl Anders Christensen rejste til Amerika.
3. barn: Johanne Martine Mikkelsen, født 3. sept. 1878. Barnet døde 3 uger senere. Den udlagde fader var Niels Christian Christensen som tjente på Søttrup.
4. barn: Augusta Vilhelmine Mikaelson, født 30. okt. 1887. Den udlagte fader var ungkarl Mikael Kristiansen Thomsen på Baggesvogn.
5. barn: Martinus Thomsen, født 11. august 1890. Den udlagde fader var Michael Christian Christiansen Thomsen, Baggesvogn.

De tre første børn hun fik i årene 1870, 1873 og 1878 fødte hun hos moderen på Sindal Hede. I 1887 opholdt hun sig hos husmand Lars Kr. Kristensen, Borrisholt. I 1890, da Martinus kommer til verden, opholdt hun sig hos sin halvbroder Jens Chr. Frederiksen i Oremose, (altså i Moskildvad). Det bemærkes i kirkebogen, at "på timånedsdagen var moderen på Christianshede"

Der kan tilføjes, at Else Christine ifølge folketællingen i 1880 var tjenestepige på Christianshede, hvor hun senere blev bestyrerinde til sin død i 1901. Hvornår hun blev ansat på gården vides ikke. Det var der, at hun så mødte karlen fra Baggesvogn, som blev fader til de to sidste børn, Augusta Vilhelmine og Martinus, - ihvertfald efter hendes egen mening. Det vil den efterfølgende faderskabssag fortælle nærmere om.

Den 13. november kunne man læse i Vendsyssel Tidende:

Husholderske Kristine Mikkelsen, Christianshede er død. Begravelse foregaar fra Christianshede, Mandag den 18. Novbr. Kl. 12.

Larsen

Hendes livsarvinger var:

1. Petra Mikkelsen, gift med Lars Nicolai Nielsen, Børglumkloster
2. Augusta Mikkelsen, 14 år, Lilholt i Mygdal.
3. Martinus Thomsen, 11 år, hos Jens Frederiksen, Klosterhede



Else Christine Mikkelsen, Christianshede fotograferet hos Kirstine Lund i Hjørring, den 2. februar 1897. (ukendt billede - AK)

2. Afsnit:

PATERNITETSSAGEN

Den 11. september 1890 skrev Else Christine til Amtet om hjælp til at inddrage underholdsbidrag af Michael C.C.Thomsen, ansat hos godsejer Glud, Baggesvogn, med hvem hun var blevet moder til et uægte barn, ved dåben kaldt Martinus Thomsen, da han nægtede at betale underholdsbidrag til barnet.

Hermed følger afskrift af hendes brev til Amtet, hvorefter de konsekvenser det medførte af retslig karakter for Michael, kommer i afskrift af faderskabssagen i slutningen af denne rapport:

Til Det Kgl. Amt i Hjørring

Af medfølgende Daabs- og Leveattest vil det høje Amt komme til Kundskab om, at jeg ved Ungkarl Michael Christian Christiansen Thomsen er bleven Moder til et uægte Barn, der i Daaben er bleven kaldt Martinus Thomsen. Da nævnte Michael Christian Christiansen

Thomsen der for tiden tjener hos Her Godsejer Glud Baggesvogn pr. Sindal Station, har nægtet at give mig nogen Understøttelse til Barnets Opfostring, tager jeg mig herved den Frihed at anmode det høje Amt om at foranstalte, at han tilpligter at betale mig et passende Alimentationsbidrag til Barnet, indtil dette har fyldt sit 14de Aar.

f.t. Christianshede pr. Sindal Station Den 11. september 1890

Afskrift af dåbs- og leveattest:

Martinus Thomsen

Søn af Ugifte Else Kristine Mikkelsen og udlagt Barnefader Ungkarl Michael Christiansen Thomsen, er født i Sindal den 11. August 1890 og døbt i Sindal Kirke den 31. August S.A. Hvilket bevidnes efter Sindal Sogns Kirkebog.

Den 10. Septb. 1890

G. Borchenius

Sognepræst

At Martinus Thomsen, Søn af Ugifte Else Kristine Mikkelsen, er i Live bevidnes.

Sindal den 10. Septb. 1890

G. Borchenius

Sognepræst

Amtet skriver:

Bilagstjenstlig Hr. By og Herredsfoged Kampmann til behandling af Paternitetssag mod den Paagjaldende.

Med en Udskrift af det herved passerede forventer jeg i sin tid eventuelt at modtage Deres Forslag til Bidragets Størrelse.

Hjørring Amt, den 18. september 1890

UDSKRIFT

af

VENNEBJERG HERREDS POLITIPROTOKOL

Aar 1890 den 29. September, Formiddag kl 10:30 blev en Politiret sat og holdt på Thinghuset i Hjørring, beklædt af den ordinære Dommer og skriver i Overværelse af undertegnede Vidner, hvor da foretoges

Paternitetssagen: Ugift Else Kristine Mikkelsen af Christianshede

N: 64/1890

ktr

Ungkarl Michael Christian Christensen af Baggesvogn

Til Følge fremlagdes Skrivelse fra Klagerinden af 11. dennes med Paategning fra Amtet af 18. dennes med dermed fulgte Daabs- og Leveattest for et af Klagerinden 11. August d. A. født Barn Marthinus Thomsen.

Klagerinden, 42 Aar gl. mødte og ligeledes Indklagede,

født 18 September 1866 i Børglum og erkjender han at være Fader til Barnet. Han vil give saadant et Bidrag til Barnets Underhold som Øvrigheden fastsætter, hvilket ogsaa gjælder med hensyn til Vederlaget for Barselsudgiften. Han har tidligere et Barn på 3 Aar at bidrage til, men er arbejdsfær. Klagerinden har ligeledes et Barn tidligere, nemlig i Fælleskab med Indklagede. Hun er ligeledes uformuende og arbejdsfær. Barselsudgifterne har andraget mindst 20 kr. Ogsaa hun begjærer Bidraget fastsat ved Amtet.

Oplæst,

....? aftraadte

Sagen afsluttet,

Politiretten hævet

Vidner

Kampman

Nielsen, P. Laursen

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

By- og Herredsfogedkontoret i Hjørring, 24 Oktober 1890

Herredsfogeden skriver:

Det kongelige Amt

Ved hoslagt at fremsende Udskrift med bilag af det passerede i Paternitetssagen: Ugift Else Kristine Mikkelsen af Christianshede ktr Ungkarl Michael Christian Christiansen af Baggesvogn, skal jeg tillade mig at indstille, at det aarlige Bidrag fastsættes til 40 Kr, samt Bidrag til Barselsudgifter-
ne til 10 Kr.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 24. Oktober 1890.

=====

I ca. 10 år blev disse børnebidrag tilsyneladende betalt til tiden. Det var først i året 1900 at "jorden ligesom blev forbandet" for Michael C.C Thomsen og hele det retslige bureaukrati trådte i funktion, og det varede frem til den 8. februar 1904.

Det foregik nogenlunde således:

1. Michael C.C. Thomsen betaler ikke det halvårslige bidrag på 20 kr. til tiden.
2. By- og Herredskontoret i Hjørring skriver til Sindal Astrup Sogneråd om forlods at udbetale beløbet.
3. By- og Herredskontoret i Hjørring beder sognefogeden/retsbetjenten om at inddrage beløbet eller foretage udpantning.
4. Han oplyser tilbage, at det er umuligt. (p.g.a. alimentantens uvilje, dovenskab eller fattigdom).
5. Der skrives til Ugilt, der er Thomsens forsørgelseskommune, at den skal betale bidraget.
6. Ugilt sogneråd betaler og skriver til amtet om at få Thomsen til at afsone beløbet.
7. Amtet sender byfogeden ud med en arrestordre (5 dage på vand og brød).
8. På en eller anden måde bliver beløbet betalt, inden afsoningen eksekveres.

Af medfølgende Daab og Levattest
vil det høje Amt komme til Kundskab
om, at jeg ved Kong Karl Michael Christian
Christianus Thomsen er bleven Moder til et
nøgte Barn, der i Daaben er bleven kaldt
Martinus Thomsen. Da nævnte Michael Christian
Christianus Thomsen der for tiden tjener hos
Kv. Godsejer Glud Baggvogn pr. Lindal Station,
har nøgtet at give mig nogen Understøttelse
til Barnets Opfostring, tager jeg mig hermed den
Frihed at anmode det høje Amt om at
foranstalte, at han tilføjles at betale mig
et passende Alimenterationsbidrag til Barnet,
indtil dette har fyldt sit 14^{de} Aar.

K. L. Christianshede pr. Lindal Station.
Den 11 September 1890.

Til

Det Kgl. Amt

i Hjørring

Underskrevet
af

Jr. 64
1890

M. i. Kancellen, Herrens Brev

29
9 1890



Martinus Thomsen

Søn af Ugifte Elie Kristine Mikkelsen og udlagt.
Barnefader Ungekarl Michael Christen Christensen
Thomsen, er født i Smide den 11. August 1840 og død
i Smide Kirke den 11. August v. A. Huset over den efter
Smide Lov og Regel.



Den 10. Sept. 1890.

G. Borchsenius
Sognepræst

Bl. 177/20. f. No 256/90

Jr. 64
1890

M. i. Kancellen, Herrens Brev

29/9 1890



Ad Martinus Thomsen, Søn af Ugifte Elie
Kristine Mikkelsen, er i Live beirnes

Smide den 10. Sept. 1890.

G. Borchsenius
Sognepræst

Utskrift

Næringskammerets Politiprotokoll

Aar 1890 den 29 September, Torsdags Kl 10 1/2, blev en Politisk Sæt og holdt paa Tinghuset i Helsing, beboet af den ordinerede Provost og Skriver i Anvendelse af uidentificerede Mænd,

hvor da foretoges
Identifikationsagen. Ugift Edel Kristine Mikkelsen af Christianshavn

Nr. 64
1890.

Arbejdet Michael Christian Christensen og Dagmar
Sik Følge frendagdes. Brivene fra Magisteren af 11 den
med Paategning fra Sættet af 18 den med den med fuld
Bælt- og Lovattest for et af Magisteren 11 August d. 1.
født Pavn Mathias Morsius.

Magisteren, 22 Aar af, modtog og ligledes Indtægter.
født 18 September 1866, i Birkens by udynder han at være
Fader til Pavn. Han vil give et saadant Bidrag til Pavn
Underholdning, som Indtægten fastsættes, hvilket ogsaa
gelder med hensyn til Indtægt for Børn og giftene. Han
har tidligere et Pavn paa 3 Aar at bidrage til, men er
arbejdsløs. Magisteren har ligledes et Pavn tidligere, men
lig i Fællesskab med Indtægter. Han er ligledes informere
og arbejdsløs. Børn og giftene har andraget mindst 20.
Ogsaa hans begynde Bidrag fastsat ved Lov.

Oplagt,



24 Oktober 1890.

Fra bogen "Martinske erindringer":

- "Kan du fortælle os noget om, hvem der var din rigtige mor?"

- "Jeg har aldrig rigtig undersøgt mig selv meget for, hvem der var min mor. Men på Kjøbstads Lægemis var der en bestyrer ved navn Mikael Chr. Thomsen, som blev udlagt som far til mig. Og derfor fik jeg efternavnet Thomsen."

Ned krøslagt at fremviede Udskrift med Bilag af det Gårnde i Paternitetsbogen: Ugift Eder Kristine Mikkelsen af Børnstrandskredets Udgave Michael Mikkelsen af Børnstrandskredets af Børnstrandskredets Real og tillade mig at indstille, at det aarlige Bidrag fortrækker til 40 Mk. Sæmt Bidrag til Børnstrandskredets til 10 Mk.

Kjøbstad

Når han opholdt sig på et af de store Hotel, kunne det ske, at min plejemor blev inviteret her. Og jeg skulle jo med, for min mor ville gerne være med. Min plejemor tog mig ved hånden, og så var de 7-8 km. Der var til Kristiansbunde.

Det var en stor oplevelse for mig, som jo kun var vant til et lille apartement hjemme. Her var jo store flotte sale med tæpper på gulvene og gobeliner på væggene. Godset havde mange dyr og eget mejeri, som min mor forstod sammen med pigerne.

Jeg husker min mor som en mild og venlig dame, som kaldede kærligt til mig. Men jeg følte mig mest tryk, når jeg holdt min plejemor i hånden. Jeg var for lille til at forstå, hvem der var min rigtige mor.

Efter besøget sørgede min mor for, at en Karl kørte os hjem i en hestevogn.

- Besøgte din mor jer aldrig på Moskildvad?

- Jo, det skete da, at hun kom og så til os. Og hun lovede mig, at jeg skulle rigtig nok komme til at studere, når jeg blev stor. Så kunne jeg blive skolelærer.

Men hun døde, da jeg var 11 år. Hun fik kræft og blev fra Kristiansbunde til Hjerløgssygehus, hvor hun døde den 9. november 1890. Hun blev 60 år gammel. Hun havde en kræftsvulst, og hun fik en blodtransfusion. Hun havde en operation. I hendes levnet havde hun udelukkende af sedvare. Hun

Det kære og kære

Høring

J. Nr. 256
1890.
Al. 177/20.

3. Afsnit:

Fra bogen "Martinus erindringer":

- "Kan du fortælle os noget om, hvem der var din rigtige far?"

- "Jeg har egentlig aldrig interesseret mig ret meget for, hvem der var min far. Men på Kristiansminde var der en bestyrer ved navn Mikael Chr. Thomsen, han blev udlagt som far til mig. Og derfor fik jeg efternavnet Thomsen.

Men der er meget, der tyder på, at det i virkeligheden var selve godsejeren Lars Larsen, der var min far. Hver måned modtog mine plejeforældre et børnebidrag fra Kristiansminde, og det var altid rundet op til det dobbelte - og det havde bestyreren Thomsen vist ikke råd til.

Som dreng oplevede jeg ofte, at folk, der besøgte mit hjem, kunne udbryde: "Nej, hvor den dreng dog ligner Lars Larsen!" Og der er flere ting endnu, der tyder på, at Lars Larsen var min far. Det skal jeg komme ind på senere. Han var ugift, og han var vistnok halvjøde. Han var født i 1838. Min mor kaldte ham altid "husbond".

Som dreng blev han adopteret af en grevinde, og efter hende arvede han både Kristiansminde og Kølskegård samt St. Revstrup, som han senere solgte.

Når han opholdt sig på et af de andre godser, kunne det ske, at min plejemor blev inviteret hen på Kristiansminde. Og jeg skulle jo med, for min mor ville gerne se mig en gang imellem. Min plejemor tog mig ved hånden, og så gik vi de 7-8 km, der var til Kristiansminde.

Det var en stor oplevelse for mig, som jo kun var vant til et lille spartansk hjem. Her var jo store flotte sale med tæpper på gulvene og gobeliner på væggene. Godset havde mange dyr og eget mejeri, som min mor forestod sammen med pigerne.

Jeg husker min mor som en mild og venlig dame, som smilede kærligt til mig. Men jeg følte mig mest tryk, når jeg holdt min plejemor i hånden. Jeg var for lille til at forstå, hvem der var min rigtige mor. Efter besøget sørgede min mor for, at en karl kørte os hjem i en hestevogn.

- Besøgte din mor jer aldrig på Moskildvad?

- Jo, det skete da, at hun kom og så til os. Og hun lovede mig, at jeg skulle rigtignok komme til at studere, når jeg blev stor. Så kunne jeg blive skolelærer. Men hun døde, da jeg var 11 år. Hun fik kræft og blev fra Kristiansminde ført til Hjørring Amtssygehus, hvor hun døde den 9. november 1901. Hun blev opereret for en kræftsvulst, og hun fik en blodtransfusion. Men dengang havde lægerne ikke kendskab til blodtyperne. Hun døde et par dage efter operationen. I hendes sidste levemåned havde hun udelukkende levet af sødmælk. Hun blev 53 år.

Jeg var med til begravelsen. Hendes kiste stod uden låg i en stue på Kristiansminde. Jeg sad på en stol i nærheden af kisten, og imens stod døren åben til spisestuen, hvor en masse gæster sad og spiste en vældig middag. Jeg syntes, det var et uappetitlig arrangement, men sådan gjorde man dengang.

Jeg kan huske, at Lars Larsen gik frem og tilbage og jamrede: "Åh, min stakkels Christine, min stakkels Christine !" Imens løb tårerne ned af hans kinder.

På kirkegården ved den gamle Sindal Kirke bemærkede jeg, at hans øjne ikke veg fra mig et øjeblik. Han døde selv 10 år senere. Han blev 73 år."



"Christianshede" i begyndelsen af 1900tallet.

4. Afsnit:

DEN UDLAGTE FADER

Michael Christian Christiansen Thomsen blev født på Børglum Kloster den 18. sept. 1865, og hjemmedøbt samme dag. Hans mor, Mette Marie Thomasdatter, som var 32 år og ugift meyerske på godset, forsvandt kort tid efter, og barnet blev så fremvist i kirken en måned senere, og derefter sendt i pleje hos en familie i Bindslev.

Man mente blandt folkene på godset, at det var godsejeren, der var far til barnet. Der skulle ligge en skjult hentydning i selve navnet: Michael Christian Christiansen, idet godset i mange generationer havde været i samme slægts eje, og familiens ældste søns navn vekslede mellem Christen Michelsen og Michael Christensen, hvorimod det i nyere tid var Christian Michael, der tilligemed slægtsnavnet, blev videreført fra fader til søn. Efternavnet Thomsen fik drengen jo efter moderens efternavn: Thomasdatter.

Ingen blev nogensinde klar over, hvad der blev af hende. Men man troede, at hun måske havde fået "en lille belønning", som gjorde hende istand til at begynde en ny tilværelse et andet sted. Hvis dette var sandt, nåede hun altså ved navngivningen, at give et lille vink om barnets oprindelse.

Drengen Michael kom i pleje i Bindslev hos Maren og Frederik Jensen. De havde foruden Michael, 2 andre plejebørn, alle forsørget af fattigvæsenet samt en bedstemor på aftægt. Han fik aldrig nogen skoleuddannelse. Når han endelig kom i skolen, hvor der også var landbrug, blev han af læreren sat til at muge ud hos dyrene og lave forefaldende arbejde.

Knud Larsen, en søn af Michaels datter Dora Alma, har fortalt, at Michael med besvær kunne skrive sit navn, og vel nærmest var analfabet. Knud kan også huske hans morfar, på sine gamle dage, sidde med avisen i skødet. Så han lærte sig dog at læse en smule.

Michael blev konfirmeret i Bindslev kirke den 5. okt. 1879. Da tjente han hos Hans Chr. Frederiksen i Bindslev. Det bemærkes i kirkebogen, at "moderens opholdsted vides ikke". Efter konfirmationen tjente han hos Ole Chr. Jensen i Nr. Bindslev, og senere kom han til herregården "Baggesvogn", hvor han var i 9 år, heraf 7 som staldkarl. Og det var i løbet af denne periode, at han oplevede det skæbnesvangre møde med meyersken, Else Christine Mikkelsen på gården Christianshede, med hvem han bliver far til 2 børn.

Som 18 årig kom han på session og bliver kasseret, idet han blev erklæret "Udygtigt til al krigstjeneste".

Derefter tjente Michael som fodermester i ca. 10 år på Mølgård i Ugilt. Her blev han gift som 30 årig med Marie Elisabeth Christensen fra Sindal. Hun var 12 år ældre og havde 3 børn i forvejen. De fik sammen børnene, Helga Eleonora og Carl Emil og flytter omkring århundredskiftet til Holmen på Hjørring Mark.

Her arbejdede parret rundt omkring på de større gårde som fodermester og malkekone. Michaels kone Marie, gik rundt til 3 større gårde og malkede op til 20 køer 3 gange dagligt - altså på hver gård, som alle havde samme ejer. Det fik hun ca. 5 kr. for om måneden plus naturalier. De fik en datter mere, Dora Alma og tog senere drengen, Axel i pleje, som de fik 40 kr. om året for at passe.

Det fortælles, at Michael en overgang hentede griseaffald på slagteriet i Hjørring og kørte det ud på markerne, hvor det blev pløjet ned. I den periode blev han temmelig "glad for flasken", og til tider kneb det for ham, at komme hjem fra byen.

De var også i Hjulskov ved Jerslev, og de tjente på gården St. Beith i 9 år og på gården Øster Jonstrup i 10 år, og Michael fik ord for at være en meget dygtig og pålidelig fodermester, hvilket de lange åremål af tjenestetid jo også viser.

I 1930 flyttede ægteparret til Hjørring, hvor Michael, som stadig var en rask og rørig mand, kunne gå ud og ordne folks haver. De fik en lille lejlighed på Vendelbogade i et baghus, hvor de havde en stue og et lille køkken. Den var de meget lykkelige for, idet det var første gang, de havde deres eget. I 1938 døde Marie Elisabeth, 85 år gammel.

Den 29. august 1946 kunne man læse i Vendsyssel Tidende:

Det Bekendtgøres herved for Slægt og Venner, at vor kære Fader, Svigerfader, Bedstefader og Oldefader,

Michael Chr. Christensen

Thomsen

Vendelbogade 13,

I Aftes er afgaaet ved Døden, 80 Aar gl.

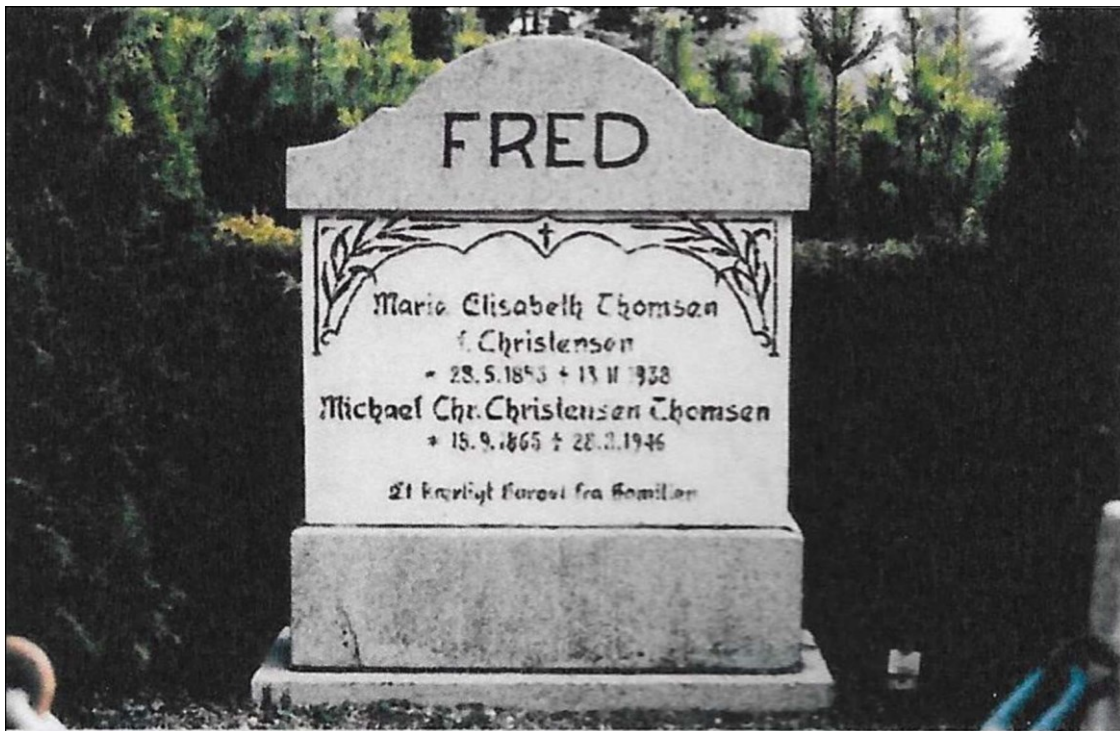
Paa Familiens Vegne:

Marie og Carl Thomsen

Begravelsen foregaar Mandag, den 2. September kl. 13,30 fra Kapellet.

Hans dattersøn, Knud Larsen, Vrå, har karakteriseret Michael som et meget stilfærdigt og ejegodt menneske. Han var meget punktlig og præcis, hvad angår hans arbejde. Når han sov til middag, lå han altid med klokken i hånden, så han kunne orientere sig om tiden. Han var lille af vækst. På sessionen blev han målt til 62,5 tomme høj (ca. 162 cm). Ansigtet var smalt og ejendommeligt, med mørke og noget fremmedeartede træk. Han mistede sit ene øje efter en betændelse, han havde pådraget sig ved noget havearbejde, hvor han svedig smed jakken og senere tog den fugtig på igen. Han fik et glasøje, som han til børnenes undren tog ud, når det skulle skylles i borvand.

De to gamle mennesker blev begravet på Hjørring kirkegård, og i dag står deres gravsten der endnu, til trods for at gravstedet blev sløjfet i 1988. De har fået et smukt eftermæle i form af en pragtig udført sten, og en lænke, fastspændt mellem 2 stolper, danner indgangen til deres hvilested.



Gravstedet på Hjørring kirkegård.

Der skal lige tilføjes nogle kommentarer til denne M.C.C.Thomsen. Man har ment, at billedet der er brugt i bogen: "Martinus som vi husker ham", var et billede af Lars Larsen. Da jeg så gik fotograf Kirstine Lunds protokoller igennem, blev jeg klar over, at det var et billede af Thomsen.

Originalbilledet, som var lånt af Valborg Christiansen i Mygdal, en niece til Martinus, havde nr. 5336, som svarede til en mejerist Andersen i Boller, hvorimod nr. 5363 var en Mikael Christen Christensen Thomsen, Baggessvogn. Det var et næsten 100% bevis for at det var Thomsen, altså med ombyttede numre. Desværre manglede negativerne, glaspladerne til denne protokol.

Derfor skulle jeg finde frem til denne Thomsen og om muligt fremskaffe et billede af ham. Eller også finde et dokumenteret billede af Larsen. Den eneste oplysning jeg havde om M.C.C. Thomsen var fra kirkebogen, hvor der står at han var på Baggessvogn, da Martinus blev født den 11. august 1890.

Det viste sig at være en svær opgave, men ad mange snørklede veje, stod jeg så en dag hos ovennævnte Thomsens dattersøn, Knud Larsen i Vrå, som heldigvis var i besiddelse af det eneste, i familien, eksisterende billede af M.C.C.Thomsen, og trods måske 50 års aldersforskel i forhold til det billede jeg medbragte, var ligheden slående. Knud Larsen var ikke i tvivl, om at det var af den samme person.

Så kom den for mig mærkværdige "tilfældighed", at Knud Larsen derefter sagde: - "Nu skal du også se et billede af min fars forældre. De har boet i Sindal engang!"

- Dette billede genkendte jeg, idet jeg havde set det "samme" for ca. 4 år siden, hos vor nabo Ruth Larsen i Nykøbing Sj., nemlig da hun viste os billedet af hendes bedsteforældre, Marie og Lars Kristian Laurits Larsen, som, vi senere opdagede, havde boet i Moskildvad i årene 1927-39. - Hvilket forunderligt sammentræf!

Som jeg nævnte i starten af denne redegørelse, så startede "min egen historie" mere eller mindre i Nykøbing Sj. hos Ruth Larsen, med et billede af hendes farmor og farfar. Næsten 4 år senere og mange oplevelser rigere står jeg så hos hendes fætter i Vrå og ser på "samme" billede. Samtidigt får jeg mit Thomsen/Larsen problem løst. - Altså via en anden Larsen familie, - "Ringene var sluttet!"



Michael C.C. Thomsen som 22årig, fotograferet hos Kirstine Lund i Hjørring.



80 Tirsdag den 18. September fylder Mikael C. Thomsen, Vendelbogade 13, Hjøring, 80 Aar. Han er født i Børslum, men fik sin Opdragelse i Bindslev. Saa snart han var konfirmeret, kom han ud at tjene og var bl. a. paa Baggesvogn i ni Aar, deraf de syv som Staldkarl. Saa flyttede han til Mølgaard i Agilt som Fodermester, og her blev han gift. Efter at have været paa Mølgaard i ti Aar var han i ni Aar paa St. Beith og senere i ti Aar paa Øster Jonstrup. Han var en dygtig og paalidelig Fodermester, som var alholdt af sine Husbønder, hvilket den lange Tjenestetid i de forskellige Pladser jo ogsaa vidner om. I 1930 flyttede Ægteparret til Hjøring; men da Mikael Thomsen stadig var en rask Mand, kunde han ikke tænke sig at lægge op, og han tog saa fat paa at gøre Folks Haver i Stand. Da han gør det grundigt, er han endnu efterspurgt. Han er stadig aandsfrisk; men Øjnene er svækket paa Grund af Sygdom. Hans Hustru døde i 1938. I Ægteskabet er der tre Børn, hvoraf en Søn, Vognmand Carl Thomsen, bor paa Aalborgvej.

BILLEDMYSTERIET - THOMSEN/LARSEN.

Omstående er en side fra fotograf Kirstine Lunds protokoller, som opbevares på arkivet, Hjørring historiske Museum.

Som det fremgår er Mikael Christen Christensen Thomsen, Baggesvogn fotograferet den 15. september 1887. - Det er 3 dage før hans 22 års fødselsdag.

Han står under nr. 5363 i protokollen.

Originalen til det herunder viste billede af "Lars Larsen" med for- og bagside har helt tydeligt nr. 5336, hvilket desværre ikke kan ses på denne viste kopi.

Valborg Christiansen, Mejerivejen 6 i Mygdal har originalbilledet til denne kopi, som er et billede af hendes morfar.

Hvis man læser videre i protokollen fra 1887 kan man under nr. 5336 finde en mejerist Andersen fra Boller.

Det viser efter min mening helt klart, at der er sket en skrivefejl.

Konklusion:

Billedet er af Martinus udlagte far, Michael Christian Christiansen Thomsen, Baggesvogn.



5341	12	Paster Throg	Thorne	12	Transpant 2
42	13	Slagter-Ejstrup (Lille Barn)	her	6	3
43	"	Nathanael Christensen	Lactryal Shark	6	3
44	14	Peder Nielsen Linnse	Lagby Lektors Ejder	12	6
45	"	Jackson Linnse	Lagby Lektors Ejder	6	3
46	"	Christiane Olsen	Potsgaard Skiduly	6	3
47	"	Nathanael Christensen	Witteng Lektors	7	
48	"	Amalie Jensen	Lundsgaard Lektors	8	
49	"	Nathanael	Lundsgaard Lektors	1	
50	15	Nathanael Nielsen	Lundsgaard Lektors	6	
51	15	Bartha Maria Jensen	Lundsgaard Lektors	4	
52	"	Nathanael Christensen	Lundsgaard Lektors	7	3
53	"	Jens Christensen	Lundsgaard Lektors	6	3
54	"	Thomassen Lektors Jensen	Lundsgaard Lektors	4	
55	"	E. M. Nielsen	Lundsgaard Lektors	3	2
56	"	Christiane Nielsen	Lundsgaard Lektors	3	2
57	"	Christiane Christensen	Lundsgaard Lektors	4	2
58	"	Agnete Christensen	Lundsgaard Lektors	6	3
59	"	Anna Jensen	Lundsgaard Lektors	6	
60	"	Thomassen Christensen	Lundsgaard Lektors	4	
61	"	E. M. Nielsen	Lundsgaard Lektors	6	3
62	"	E. M. Christensen	Lundsgaard Lektors	6	3
63	"	Nathanael Christensen	Lundsgaard Lektors	6	3
64	"	Christiane Jensen	Lundsgaard Lektors	3	
65	"	Christiane Jensen	Lundsgaard Lektors	4	2

5. Afsnit:

DEN FORMODEDE FADER

Lars Larsen

blev født i Skuldelev Sogn på Sjælland den 29. januar 1839, søn af Margrethe og Lars Larsen, som havde en gård i Skuldelev. Hans opvækst og færden, indtil han kommer til Vendsyssel i 1873, har det ikke været muligt at finde oplysninger om. Men Martinus fortæller, at han blev adopteret af en grevinde, som han så arvede 3 herregårde efter.

Lad os prøve at se på de kendsgerninger, som foreligger.

CHRISTIANSHEDE

Etatsråd Johs. Christopher Nyholm, f. 24/11 1803 - død 28/1 1867, købte i 1837 Baggesvogn. I de første år drev han selv gården. Han kørte mergel ud over store strækninger og opdyrkede de sidste heder.

I årene 1841-43 arbejdede han især på markerne i nordvest, som han derefter skilte fra hovedgården og gav navnet Christianshede, opkaldt efter hans ældste søn Christian. Den blev brand forsikret for 1000 Rigsd. - til gården blev udlagt omkring 200 tdr. land med godt 9 tdr. hartkorn.

Efter J.C. Nyholms død i 1867 fik yngste søn Oscar Nyholm f. 15/5, 1844, Christianshede.

Da Lars Larsen i 1873 købte gården Christianshede ved Sindal af Oscar Nyholm, kom han fra Langeland, hvor han var bestyrer hos en Ahlefeldt-Laurvig på Tranekær. I 1895 købte Larsen Kjølsegaard ved Hallund og flyttede dertil. Samtidigt drev han Christianshede, hvor der var bestyrer på.

Christianshede blev overtaget af Hans Pedersen i 1910. Navnet på gården blev senere ændret til "Christiansminde". Den ejes i dag af Henrik Horsholt.

ST. REFSTRUP

I 1874 købte Lars Larsen også gården st, Refstrup i Vejle Amt for 45.600 Rdl. Den blev solgt året efter.

KJØLSKEGAARD

Den var oprindelig en af de børglumske bispers ejendomme, som ved reformationen blev inddragne under Kronen og bortforlenerede. 1574 mageskiftede Kronen den til fru Sidsel Bille, Derefter var mange forskellige ejere.

I 1837 købte Ludvig Nyholm den for 20.000 Rd.

I 1890 blev den overdraget til Vallø Stift.

I 1895 købte Lars Larsen den for 85.000 kr.

I 1907 afhændede L. Larsen den til et konsortium, som udparcellerede den og samme år solgte hovedparcellen for 78.000 kr.

Hovedbygningen, der ligger smukt mellem høje, skovklædte bakker, omgivet af grave, er opf. 1866 på nedrammede pæle og består af 3 fløje i 1 stokv, med kvist på begge sider af hovedfløjen.

I dag fremstår gården med samme smukke hovedbygning, hvorimod avlsbygningerne er af nyere dato. Den nuværende ejer af Kjølsegaard er Per Larsen Andersen.

Lars Larsen flyttede til Hallund i 1895 og boede på Kjølsegaard. Hans nevø Hans Larsen fra Skuldelev blev bestyrer på Christianshede sammen med Martinus mor til hendes død i 1901.

Mandag den 9. januar 1911 kunne man læse i Vendsyssel Tidende:

Dødsfald,

Godsejer Larsen, Kjølsegaard i Hallund Sogn, døde i lørdags morges på Hjørring Sygehus, hvor han var indlagt for en blærelidelse. For nogle år tilbage var han indlagt på sygehuset for samme sygdom og var da døden nær, nu mistede han livet.

Larsen købte i 1895 Kjølsegaard af Vallø Stift for 85.000 kr. og solgte den atter i 1907 for 135.000 kr. til et Konsortium efter alle ladebygningerne var nedbrændt. Han ejede til for et halvt års tid siden tillige gården Christianshede i Tårs Sogn (*Sindal - AK*). Larsen var sjællænder.

Boet efter ham blev overtaget ved privat skifte, hvor arvingerne var hans søskendebørn på Sjælland, samt hans søsterdatter Margrethe Pedersen, gift med proprietær Hans Pedersen på Christianshede. De overtog gården i 1910.

Valborg Christiansen, Mygdal, en datterdatter af Else Christine og dermed Martinus' niece, husker, at hendes mor Augusta Vilhelmine havde fortalt om Lars Larsen, Han havde bedt Else Christine om at tage med til Kjølsegaard som husbestyrerinde på gården. Det må have været omkring 1895, hvor pigen var omkring otte år, idet hun begyndte at gå i skole i Hallund. Men de trivedes ikke og flyttede tilbage til Christianshede.

Ifølge Valborg skulle Larsen have lovet dem et lille hus, de kunne bo i, men det blev ikke til noget. Else Christine fortsatte sine sidste år som bestyrerinde på gården. Augusta boede hos sin mor til hun i 11-12 års alderen kom ud at tjene. Hun deltog i moderens begravelse i 1901.

Det har været vanskeligt, at finde oplysninger om Lars Larsen fra denne tid. Jeg var meget ivrig for at finde et billede af ham, idet Martinus jo mente, at han var hans rigtige far. Under et besøg på herregården Baggesvogn blev jeg vist rundt i hele hovedbygningen af Søren Goth, søn af ejeren, fru Goth. Det var interessant at se de store, fornemme stuer og sale. På væggen hang der et billede fra en klapjagt på Baggesvogn i 1894. Billedet var taget i udkanten af Slotved skov.

I dette selskab på 19 mænd plus klapperdreng er Larsen, Christianshede iblandt. Som det fremgår af billedet, kan man se, at det var nogle af Vendsyssels kendte og fine folk. Bl.a. Michael Ancher, Brøndum, Cloos, Dahlerup, Nyholm, Tutein, von Wallendorf, Glud, Wildenrath og så videre.

Da jeg ikke var helt sikker på, hvem af dem, der er Lars Larsen, intensiverede jeg eftersporingen af et billede af denne meget anonyme person.

Det så ikke ud til at ville lykkes. Men efter anden gennemgang af Kirstine Lunds protokoller, så jeg, at den 5. august 1896 ind fandt der en Nyholm, Øster Vrå og en Lars Larsen, Paralelvejen sig hos Kirstine Lund i Hjørring for at blive fotograferet.

Jeg fik glaspladerne fremkaldt af de to godsejere, - troede jeg, men fik til min skuffelse 2 billeder af henholdsvis en ung kvinde med 2 småpiger med dukke på skødet og en 12-14 års dreng.

Der måtte være sket en fejloverføring af numrene fra protokollen til glaspladerne. De havde protokolnr. 26675 og 26676, d.v.s. at de rigtige glasplader kan gemme sig under et hvilket som helst andet nr., - så der er noget at gå igang med. Det må kunne lykkedes at finde et billede af denne Lars Larsen.



"Christiansminde" i 1992.



Jagtselskabet fra Baggesvogn i efteråret 1894.

(Ved at bruge udelukkelsesmetoden er mit bud på Lars Larsen, Christianshede: - ham med det store skæg og lyse kasket. - AK)

August 1896

26,663	"	Påren Chr Thomsen Høgsted		6	3	-
664	"	Ehr. Pedersen, Jøstmark Bjør		10	fr	5
665	"	Niels Larsen Byt		6	3	-
666	"	Ern Oscar Møller	Født	12		
667	"	Henning Møller		35		
668	4	Påren Chr Thomsen Høgsted		6	3	-
669	"	Maria Christensen Jørgen Christensen Overgård		6	3	-
670	"	Smed Rasmussens Hustru		2		
671	"	Laurits Peter Jensen Hirtshalsvej 3		5	2	50
672	"	Ern Thorsen		6	3	-
673	5	Johanne Marie Sørensen Linderumgaard Pind		4	2	35
674	"	Jens Chr Pedersen Linderumgaard		4	2	35
675	"	Nyholm Øster Vraa		4	2	35
676	"	Lars Larsen Taralvej		4	2	35
677	"	Frøken Bay Skallerup Trøstegaard		2		
678	6	Christine Christensen		2	1	50
679	"	Marie Christensen Klarup Taarb (Chr Larsen)		6		
680	"	Jensine Christens Møder Mølgaard		6		
681	7	Lore Andersen Højskolen Karne		1	1	-
682	8	Tommer Chr Bastholm Bjergby		8	4	-
683	"	Ern Chr Petersen		12	6	-
684	"	Thomine Christensen Lars Chr Christensen Raskely Høj		1	1	-
685	"	Peder Haugaard Hirtshals		6	3	-

Dette er et udsnit fra fotograf Kirstine Lunds protokoller, som opbevares på arkivet, Hjørring historiske Museum.

Den 5. august 1896 bliver en Nyholm og en Lars Larsen fotograferet under henholdsvis nr. 26675 og 26676.

Efter fremkaldelsen af negativerne havde jeg forventet at se et par midaldrende godsejere - især håbede jeg at se et billede af den Lars Larsen fra Christianshede, som menes at være faderen til Martinus.

Men det første billede viste en dreng på 12-14 år. Det andet var af en ung kvinde siddende med 2 småpiger på skødet.

Min konklusion: at her er sket en ombytning af numre, således at glaspladerne af Nyholm og Larsen må findes med andre numre.

6. Afsnit:

MARTINUS SØSKENDE

Martinus mor fik som tidligere nævnt 5 børn ialt, 2 af dem døde kort efter fødselen.

Petra, som blev født i 1873, blev gift med Lars Nicolai Nielsen og boede ved Børglumkloster. De fik 2 døtre sammen, men Petra menes at være død i en ung alder. (Andet ved jeg ikke - AK).

Augusta Vilhelmine, der blev født i 1887, havde samme udlagte far som Martinus. Hun boede hos moderen på Christianshede til hun kom ud at tjene i en tidlig alder. Hendes skolegang var på Nordre Skole i Mygdal. Hun tjente på gårde i omegnen bl.a. Kornbæk, Lilholt, Hoven i Mygdal, Odden og Bælum i Himmerland. I 1911 var hun tilbage på Christianshede. I 1915 tjente hun på Stensbæk i Bindslev.



Augusta Vilhelmine, 13. juli 1902, tjente hos Kornbæk, Lilholt.



Augusta fotograferet 6. maj 1907.

Augusta blev den 29. april 1919 gift med Jens Peter Andersen og de boede i Bindslev til 1923. Hun havde i mellemtiden fået en søn,

Egon i 1914, som blev bortadopteret. I 1917 fik hun Arnold. I 1919 datteren Emmy, som døde som 16årig. Derefter Karen Marie, som døde knapt et år gammel af den "Spanske Syge". I 1923 kom Poul til verden, og i 1924 efter familien var flyttet til Nørskovhus, blev Valborg født der. De fik yderligere 2 børn, Carl Ejnar som døde af hjernebetændelse et halvt år gammel og senere en dødfødt pige.

Martinus havde en del kontakt med sin søster dengang. Efter han var flyttet fra Sindal skrev de sammen. Da Martinus var ansat ved postvæsenet i København, sendte han Augusta breve, skrevet med blækstift, som postbudene jo var udstyret med den gang. Beklageligvis blev disse breve, som hun havde gemt, desværre brændt efter hendes død. En del billeder af Martinus er bevaret,

Men efter Martinus kosmiske indvielse i 1921 ophørte kontakten lidt efter lidt. Han fik travlt med sit verdensbillede og Augusta havde sin familie. Den var flyttet til Ellelund i Mygdal, hvor de begge tjente, Jens Peter som karl og Augusta som malkekone. I 1932 flyttede familien til Lyngsig i Mygdal, som de fik i forpagtning.

Endelig fik de deres eget, da de købte en lille ejendom på Træholt Mark ved Bjergby i 1939. Her boede de til Augustas død i 1962.

Jens Peter døde den 4. september 1980, og han havde tilsidst boet nogle år i en lejlighed i Mygdal,

Lørdag den 9. dec. 1962 kunne man læse i Vendsyssel Tidende:

Min kære hustru, vor gode mor, svigermor og bedstemor,

Augusta Andersen

er død fra os.

Mygdal, den 7. dec. 1962

Jens Peter Andersen Børn, svigerbørn og børnebørn.

Begravelsen foregår onsdag den 12. ds. fra Centralsygehusets kapel

kl. 13, ved Mygdal kirke kl.14.

Augusta og Jens Peter Andersen



Augusta og Jens Peter Andersen

7. Afsnit:

PLEJEFADEREN

Jens Christian Frederiksen

født 10. jan. 1853 i Sindal Forældre: ugift Elline Marie Christensdatter, tilhuse i Toskelhuse, der udlagdes til barnefader gift mand Frederik Jensen. Moderen 30 år og 3 uægte børn, det andet barn med bemeldte gifte mand.

Jens Christian var en halvbroder til Else Christine, Martinus mor.

Ifølge folketællingen 1.2. 1890 bor han med sin familie i Sindal:

Jens Chr. Frederiksen, daglejer, 38 år, f. i Sindal

Kirstine Frederiksen, husmor, 44 år, f. i Tolne

Jensine Hendrikke Helene Jensen, 14 år, f. i Sindal

Christian Martin Ingvarth Jensen, 11 år, -"-

Johan Julius Sigvardt Jensen, 7 år, -"-

Christian Marthinus Jensen, 3 år, -"-

Jens Christian Elvenius Jensen, 2 år, -"-

Som det fremgår af ovennævnte havde de kun 5 hjemmeboende børn, de andre 6 var "fløjet fra reden". Da Martinus fødtes den 11. august var der tilsyneladende kun de 2 yngste tilbage. Da var familien i mellemtiden flyttet til "Moskildvad", hvor de først boede til leje.

Mandag den 26. januar stod der i Vendsyssel Tidende:

At min kære mand og mine børns kærlige fader

Jens Chr. Frederiksen pludselig er afgang ved døden den 24. ds i en alder af 67 år

bekendtgøres herved,

Sindal den 26. jan. 1920

Kirstine Frederiksen og børn

Begravelsen foregår fra Sindal Ligkapel fredag den 30. jan. kl. 1 ved Sindal gamle Kirke kl. 2.

PLEJEMODEREN

Kirstine Andersdatter, født den 5. januar 1845 i Tolne.

Det har ikke været mulig at fremskaffe særlig mange oplysninger om plejeforældrene, men jeg fandt et billede af plejemoderen, "tysker Tjistin", som hun blev kaldt, hvor hun står med deres eneste ko udenfor Moskildvad. Deres efterkommere, som der er mange af, er spredt "for alle vinde". I dag må der være få nulevende, som kan huske Kirstine og Jens Chr. Frederiksen.

Efter mandens død i 1920, solgte Kirstine Moskildvad den 2. august 1923 og flyttede ned til Nr. Stoksted, hos plejedatteren Frida og hendes mand Alfred Pedersen.

Fredag den 27. januar 1927 stod der i Vendsyssel Tidende

Vor kære plejemoder, moder, svigermoder og bedstemoder, enke

Kirstine Frederiksen

er i dag afgang ved døden, hvilket herved bekendtgøres.

Nr. Stoksted i Taars

den 26. februar 1925

Frida og Alfred Pedersen

Begravelsen foregår fra kapellet i Sindal torsdag den 5. febr. kl. 12:30



Kirstine Frederiksen foran "Moskildvad omkring 1915-20.

Martinus' plejesøskende

Deres liv og levned har jeg ikke forsket meget i. Det ville føre for vidt indenfor de givne rammer. Jeg har talt med nogle af deres efterkommere, som lever her på egnen. Der er enkelte, som husker Martinus fra deres barndom. Hartvig Jensen i Sindal, dattersøn af "Tysker" Alfred Jensen, Martinus plejebror har fortalt nogle sjove historier om Martinus. Det samme har Paula Møller, Hjørring, hvis far, Jens Sixtus, var søn af ovennævnte "Tysker" Alfred. Martinus kom meget i Paulas barndomshjem i Sindal, hvor hendes far var bestyrer af Sindal Teglværk. Hun har også foræret os nogle ungdomsbilleder af Martinus.

Et oldebarn af "tysker" Alfred, Erik Christensen, Hjørring, havde arvet, uvidende om hvem det var af, et stort farvelagt billede af "tysker Tjistin", altså hans tipoldemor Kirstine, stående udenfor hjemmet i Moskildvad med deres eneste ko. Det fik vi lov at affotografere - et rigtigt klenodie!

Det er interessant, at tilnavnet "tysker" i dag stadig hænger ved familien, uden at de ved, hvorfra det har dets oprindelse. Men det skulle jo stamme fra Martinus' udlagte morfar, Mikkell Nielsen i Astrup, som var tysker og smed, og født for næsten 200 år siden.

Der fortælles en lille historie om ovennævnte Hartvig, da han var en lille dreng og boede hos bedsteforældrene i Oremose, En dag møder præsten ham udenfor huset og spørger: "Hvad hedder du så min lille ven?" - "Hartvigfandenlyne!" svarede drengen.

Også Martinus, skulle ifølge søsteren Augusta, have været dygtig til at bande "som en tysker", når han var på besøg hos sin mor på Christianshede sammen med plejemoderen.

Barndomshjemmet "Moskildvad"

Huset var tidligere bolig for indsiddere eller fæstere til Uldstedbo, hvorunder det tilhørte. I 1880 boede Anders Christian Jensen, fæster, der med sin familie. Den 1. febr. 1890 var det Jens Chr. Andersen, fæstehusmand, gift med Maren Maartensdatter og deres 2 plejebørn August Theodor Johansen og Olav Peder Christensen, som boede i Moskildvad.

Den 6. juni 1890 flyttede Jens Chr. Frederiksen ind med sin familie. De købte senere huset i 1897, hvor der hørte ca. 4 tdr. land til.

Fra bogen: "Martinus erindringer":

"Hvordan var forholdene i dit barndomshjem "Moskildvad"?

"- Jeg havde det godt, selv om det var småt og spartansk. Jeg voksede jo op sammen med mine to lidt større plejebrodre. Mine plejeforældre var næsten sødere mod mig end mod deres egne drenge.

I huset var der kun en stue, og den var ikke ret stor, Her opholdt vi os, her spiste vi, og her sov vi. Der var 2 senge som fyldte hele den ene side af stuen. Vi tre drenge sov i den ene og forældrene i den anden. Og så var der et bord og nogle stole og en kakkelovn. Det var alt, Dengang havde man hverken fjernsyn, telefon, elektrisk lys eller WC.

Fra stuen førte en dør ud til et lille køkken. Og herfra kom man lige ud i kostalden. Døren gik op lige bag ved koen. Der var også plads til et par grise og nogle høns. Og tilsidst var der en lade.

Da jeg var 14 år blev huset ombygget, sådan at vi også fik et sovevarelse og et bryggers. Men der var stadig intet WC - ikke en gang et lokum. Man gik bare ud i kostalden og satte sig på hug i et hjørne."

Ejere af huset

1897 25.jan.	skøde	fra	Else Skriver til Jens Chr. Frederiksen.
1923 2.aug.	-	-	Kirstine Frederiksen til Helmer Andersen
1927 24.marts-	-	-	Helmer Andersen til Lars Chr. Larsen.
1939 10. marts	-	-	Lars Chr. Larsen til Chr. Madsen.
1941 3. sept. -	-	-	Chr. Madsen til Søren Larsen.
1950 8. dec.	-	-	Søren Larsen til Justa Larsen.
1954 19. juni	-	-	Justa Larsens arvinger til Harald Larsen
1954 9. aug.	-	-	Harald Larsen til Eilif Zinglersen.
1989 11. april -	-	-	gaveskøde til Sam Zinglersens Fond.

Efter Eilif Sam Zinglersen købte huset i 1954, blev det lejet ud og der har i tidens løb boet mange forskellige familier i Moskildvad. En vicevært ved navn Richard Seidelin holdt opsyn med huset. I midten af 50'erne boede Åse og Hans Ingvar Jensen der med deres 3 små børn. Huset blev ombygget flere gange, indrettet med 2 lejligheder og værelse på loftet.

Den sidste familie, som boede der, var skorstenfejmester Bach Nielsen, hans kone Betty og deres 5 drenge, som flere gange beværtede Martinus og hans venner under besøgene på barndomsejeren.

I efteråret 1968 hjalp sønnen Flemming med at plante en mindeeg midt i haven. Tilstede var Flemming Bach, Richard Seidelin, Sam Zinglersen, Rolf Elving og Martinus. Der var tidligere plantet et egetræ nord for huset. Det blev rodløs p.g.a. mosegrise. Så klog af skade blev det nye træ plantet i et cementrør syd for huset.

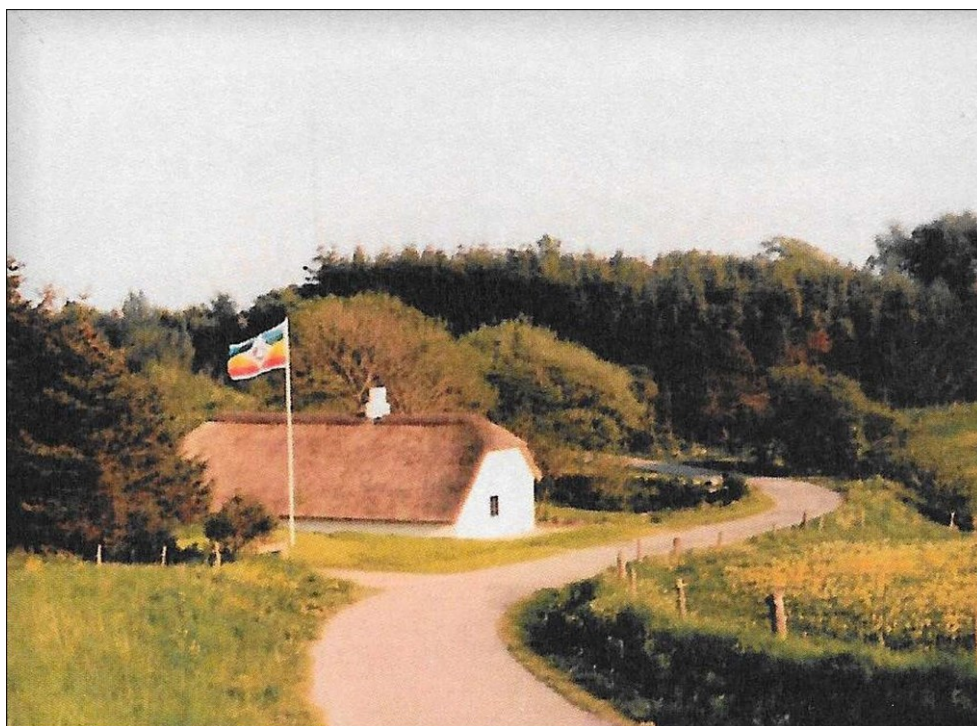
I dag står det smukt i haven, med en tvedelt stamme.

Det var jo Zinglersens hensigt at føre huset tilbage til dets oprindelig skikkelse - altså anno 1890. Og det var sådan, huset blev rekonstrueret og indviet i forbindelse med Martinus' 100års dag, den 11. august 1990.

Denne fødselsdag blev fejret af over 700 gæster fra nær og fjern. Ca. 400 danskere, 250 svenskere, 40 nordmand og 30 fra resten af verden. Dagen startede med en officiel indvielse af huset med taler af borgmester Jørgen Jensen og medlem af Fonden, Revisor Finn Bentsen og Sam Zinglersen.

Der var udskænkning af kaffe, te og brød i et stort telt på marken, og der var busture rundt i egnen til mindeværdige steder. Om aftenen var der spisning i Sindalhallen med filmsfremvisning taler m.m. Denne dag blev udførligt beskrevet i månedsskriftet "Kosmos".

I dag er huset åbent for offentligheden. Der vises en film om Martinus' barndom og filmen: "Mennesket og verdensbilledet".



Barndomshjemmet "Moskildvad" i 1992.



Plantningen af mindeegen i efteråret 1968 ell. 1969.

MARTINUS INSTITUT
den 22/9. 1970.

Kære Familien Bach Nielsen!

Modtag hermed en rigtig hjertelig tak for
Deres venlige hilsen til min firsaars fødsels-
dag den 11. August.

Jeg vil også meget gerne benytte lejligheden
til at sige Dem en varm tak for Deres kærlige
gæstfrihed imod mig og mine venner sidste år,
da vi besøgte Dem.

Med en meget kærlig hilsen.

Martinus

8. Afsnit:

MARTINUS SKOLEGANG.

Fra bogen "Martinus erindringer":

- "Jeg havde et kælenavn. Jeg blev kaldt "Titte". På min første skoledag skulle vi fortælle lærerinden, hvad vi hed. Jeg sagde: "Titte Martinus Thomsen!" "Titte," sagde lærerinden, "hedder du Titte?" Så lo børnene og sagde "Nu titte til hinanden!"

Jeg gik på Stationsskolen i 4 år. Der var en lærer og en lærerinde. På skolens tag var der en storkerede, som hver sommer blev benyttet af et storkepar. Det var Danmarks nordligste storkerede.

Efter de 4 år i denne skole blev jeg flyttet til en ny skole, der var bygget ude på landet mellem nogle større gårde. Her var der kun en lærer, og om sommeren og i høsten var der kun skolegang to gange om ugen. Det var fra kl. 7 til 10.

- Hvad lærte I egentlig i skolen?

- Salmever og katekismus. Og lidt geografi og regning. Og somme tider lidt danmarkshistorie og naturhistorie. En dag forklarede læreren os, at Jorden var rund som en kugle. Da jeg kom hjem fra skole, fortalte jeg det til plejemor, men hun var meget skeptisk. "Sikke noget vrøvl - du kan da selv se, at den er flad!"



Stationskolen i Sindal.

SKOLEVÆSENET I SINDAL I SLUTNINGEN AF 1800-TALLET.

I 1854 var antallet af skolepligtige børn i Sindal Sogn steget til 134. Deraf gik de 44 i Fjelsted skole om vinteren. For at undgå den lange vej til Sindal Skole for disse børn om sommeren, blev der vedtaget, at gøre den til en fast skole, som blev bygget i 1857. C.B.W. Rømer var lærer på Sindal Skole og J. Chr. Klitten blev fastansat på Fjelsted Skole. I årene 1864-66 holdtes der skole henholdsvis i Lille Ryd og Sparrevogn om vinteren. Ved slottved, som var købt til fattiggård, blev der i 1877 bygget en skole, hvortil lærer L.W. Rømer blev kaldet,

Efterhånden var børnetallet vokset så voldsomt, at der måtte oprettes en skole i stationsbyen, til aflastning for de andre skoler, hvor der blev undervist i klasser med op til 50-60 børn.

Der blev i 1888 oprettet 2 private skoler i lokaler, henholdsvis i Møllergade og Østergade.

I 1892 blev Stationsskolen bygget og senere udvidet i 1896. Den første lærer var Ole Peter Nielsen, født 13/3. 1860 i O. Ørum ved Vejle. Præliminæreksamen i Herning 1886. Lærereksamen fra Jelling 1888. Lærerinden hed Kristiane Svendsen, som senere rejste til Nykøbing Mors.

Da den nuværende kommuneskole blev bygget i 1953, flyttede eleverne dertil fra Stationsskolen. Den lå, hvor der idag er farvehandel på Nørretorv.

I 1900 blev der bygget 2 nye og tidsvarende skoler ved Agerledet og Bolleholt. Lærer S.J.Sørensen valgte Agerledet og blev dermed fritaget for stillingen som kirkesanger, som overgik til Bolleholt skole, hvor Jacob Peder Jacobsen blev ansat som lærer. Den gamle Sindal skole blev nedlagt. Her havde der været skole og degneembede i flere hundrede år.

BOLLEHOLT SKOLE

Skoledistrikts område:

Den del af Sindal Sogn der begrænses mod syd af Toskjelshøje, mod øst af Sindal Mølle, mod nord af Stokholm og mod vest af Teklaborg.

BOLIG MED HAVE OG BRÆNDSEL

Boligen er opført 1900, har 5 værelser foruden køkken, spisekammer, kælder, gæsteværelse og pigekammer. Desuden findes plads til brændsel i et af boligen opført udhus, der desuden benyttes til vask. Haven er 2,5 skp. Land stor. som vederlag for brændsel til skolen og lærerens brug, yder Sognerådet 125 kr. årligt.

SKOLENS UNDERVISNINGSFORHOLD

Skolen er ordnet i 2 fremadskridende klasser (kl.1 er yngste). Undervisningen er fælles for drenge og piger. Udover de lovbefalede fag undervises der i: Naturhistorie.

Skolegangen er ordnet således:

1. klasse:

15. oktober - 30. november	= 2 dage ugentlig
1. december - 31. marts	= 1 dag
1. april - 15. maj	= 2 dage
15. maj - 15. oktober	= 4 hele og 2/2 dage ugentlig.
Ugentlig timeantal: om sommeren: 30 timer om vinteren: 6 timer	

2. klasse:

15. oktober - 30. november	= 4 dage ugentlig
1. december - 31. marts	= 5 ugentlig
1. april - 15. maj	= 4 ugentlig
5. maj - 15. oktober	= 2/2 ugentlig
Ugentlig timeantal: om sommeren: 30 timer om vinteren: 6 timer	

Den 31. dec. 1902 var der i distriktet 46 børn, som havde fyldt 7 år, heraf 17 i 1. klasse og 29 i 2. klasse. I årets løb blev ialt 5 børn udskrevet af skolen. Efter skoleplanen var der 260 skoledage. Der blev holdt skole i alt i 256 dage.

Antallet af forsinkelser i årets løb: 185 dage p.g.a. sygdom.
165 - af lovlig grund.
73 - uden –



Bolleholt skole august 1986

Enelæren på Bolleholt skole

Hans navn var Jacob Peder Jacobsen og var født i Skagen de 30. august 1872 af forældrene, fisker Søren Jacobsen og hustru Johanne Nielsen. Gik i Skagen Nederby Drengeskole og blev konfirmeret i Skagen Kirke i oktober 1886 af sognepræst K. de Place,

Var derpå fisker fra sit 14. til sit 21. år og drev fiskeri dels i Nordsøen og Skagerak med store dæksbåde - fiskekuttere om sommeren, med åbne både ved kysten af Skagen om vinteren.

Sin forberedelse til Seminariet fik han på Horne Folkehøjskole ved Hjørring 1893-94. Sommeren 1894 blev han optaget på Ranum Statsseminarium og 1897 dimmitteret derfra med hovedkarakteren: mg - 127 points.

Samme år, den 1. september kom han til Håsum skole ved Skive som hjælpelærer hos en lærer K. Korsholm, og den 1. april 1898 blev han kaldet til enelærer og kirkesanger i Rønbjerg ved Skive, hvorfra han den 13. september 1900 forflyttedes til sin nuværende embede som lærer og kirkesanger ved Bolleholt skole, Sindal Sogn.

Embedslønnen ved Bolleholt skole i 1900,

Begyndelsesløn	800,00 kr.
Kirkebylærerløn	<u>50,00 -</u>
- afkortning for Højtidsoffer	67,47 kr
Accidentser	<u>65, 26 -</u>
	132, 73 kr.
Restpengelønnen(afr.)	717,00 kr
Kirkesangerløn	<u>100,00 kr</u>
Ialt årligt løn	<u>817,00 kr</u>

Adgang til skoleprotokoller,

Sindal kommune var så imødekommende, at jeg fik adgang til deres arkiv i kælderen, hvor man netop havde de gamle skoleprotokoller fra perioden omkring Martinus skolegang. Dem har jeg ganske enkelt kopieret og afskrevet, så de fremkommer sidst i rapporten.

Det er interessant at se, at Martinus ikke har skilt sig ud fra sine kammerater, hvad angår flid og dygtighed. Jeg har kun medtaget hans karakterer og ikke de andre børns, da det er et privat anliggende.

Udover eksamensprotokollerne findes der:

Dagbog for Bolleholt skole

Hvor elevernes daglige fremmende i skolen blev noteret. Her er Martinus registreret fra den 2. november 1900 til 29. september 1904. Der havde ingen nævneværdige sygdoms fravær eller anden forsømmelse Været i denne tid. Der står bl.a., at han blev vaccineret den 22-7-97.

Børnene havde fri hver fredag og søndag.

Bolleholt og Agerledet Skole blev begge nedlagt i 1953, da der blev bygget en ny kommuneskole i Sindal. Indtil 1991 var bygningerne i Bolleholt bevaret i uændret skikkelse. I Agerledet er den gamle skole endnu ikke forandret. Når man kører mod Baggesvogn efter at have passeret vejen til Sindal gl. kirke, ses på venstre hånd den tidligere Bolleholt skole (Baggesvogsvej nr. 191).



Martinus som 11årig.

9. Afsnit:

Vogtedreng på "ULSTEDBO"

Fra bogen "Martinus erindringer":

- "Som 12 årig fik jeg et job som hyrdedreng på den store gård "Ulstedbo", som lå i nærheden. Den havde store marker, som senere blev udstykket. Jeg boede hjemme og gik stadig i skole. Jeg passede køerne på marken. Sammen med karlene fik jeg kosten på gården, men den spiste jeg ikke meget af, det var sloj kost. Jeg fik meget bedre mad hjemme.

- Hvor mange køer skulle du passe?

- Der var 30-40 køer, og det var en meget stor mark. Der var ingen hegn dengang, og derfor skulle de vogtes. Jeg drev dem omkring, og de åd godt med græs. Og når de var mætte lagde de sig ned. Så kunne jeg også hvile mig - og en sjælden gang havde jeg måske noget at læse i. Ellers kunne jeg forslå tiden med at skære fløjter af grene. Eller jeg snittede køer og stalde.

Senere drev jeg køerne hjem til gården. De var allesammen klar over, hvilken bås de skulle være i kostalden. Jeg syntes, at det var et dejligt job."

Martinus fortæller senere:

"Dagen efter min konfirmation fik jeg lov til at tage mit fine konfirmationstøj på igen.

Jeg skulle hen på gården "Ulstedbo", hvor jeg var hyrdedreng. Gårdejeren ville give mig en konfirmationsgave. Det skulle samtidigt være en afskedsgave, da det nu var ved at være slut med mit job som hyrdedreng.

Dengang var det almindeligt, at hver gård havde en lænkehund, og sådan var det også her på "Ulstedbo", hvor lænkehunden hed Trofast. Og den var også meget trofast og vagtsom på trods af, at den efterhånden var blevet blind.

Det kunne godt være farligt for fremmede at nærme sig den. Men den var altid meget venlig og tillidsfuld overfor mig. Men på denne dag gik det galt. Da jeg var iført mit nye konfirmationstøj, må der være hæftet en anden lugt ved mig end den sædvanlige, for da jeg, som jeg plejede, ville hen og klappe den og kæle for den, blev den meget aggressiv. Den gøede voldsomt og sprang på mig.

Inden jeg var kommet uden for dens rækkevidde, havde den ødelagt begge ærmer i min nye jakke. Jeg talte beroligende til den, og nu blev den klar over, hvem det var, den havde overfaldet.

Den blev meget ulykkelig, og i mange dage var den helt utrøstelig."

UL STEDBO

Gården "Ulstedbo" havde hørt under Baggesvogn Gods i ca. 200 år og drevet af forskellige fæstere, indtil godsejer Nyholm i 1847 begyndte at sælge ud af fæstegodset.

Dens jorder var grænset mod nord og øst af Glommens bæk, som løber forbi Moskildvad, og en mindre bæk mod vest og Uggerby å mod syd.

I 1890 var den forpagtet ud til C. Olesen og ejet af fru skriver, som senere solgte "Moskildvad" til Jens Chr. Frederiksen, Martinus plejefader i 1897. Familien havde da boet til leje i huset i 7 år.

Fritz Otto Rømer købte gården i 1902. Han var gift med Marie Færch og de havde 5 børn. Der var 6 tjeneste folk på gården, da Martinus var vogterdreng der. Der blev i årenes løb solgt meget jord fra gården.

I 1972 købte Sindal kommune "Ulstedbo" af den daværende ejer, Charles Jensen. Bygningerne blev nedrevet og fjernet, jorden udstykket, og i dag ligger der et stort, nyt boligområde.

Et lille stykke uden for byen, når man kører fra Sindal mod Hjørring, ligger der på højre hånd et grønt område med en lille sø ud til vejen og store gamle træer i baggrunden. Her lå gården "Ulstedbo". Tidligere gik vejen der forbi, ned over Moskildvad bro, gennem Slotved skov og videre mod Astrup.



Gården "Ulstedbo" set fra syd med "Tjørnely" i baggrunden.

10. Afsnit

MARTINUS KONFIRMATION

Fra bogen "Martinus erindringer":

- "Du skulle også konfirmeres!

- Ja, det var i 1904. Først skulle jeg gå til præst. Det var om sommeren. Jeg var vældig glad for at gå til præst. Det var jo en dejlig præstegård med en stor have. Der var børn fra to skoler, og vi sad i havestuen med dørene åbne. Jeg holdt så meget af bibelhistorie, og jeg var den første til at svare, når præsten spurgte om noget. Og den bedste til at huske salmevers.

Men for at jeg ikke skulle blive alt for vigtig, så blev jeg en dag hørt i et salmevers, som jeg ikke rigtig kunne huske. Præsten måtte hjælpe mig to gange - og det var jo meget flovt. Præsten var meget indremissionsk, og han svovlede og truede altid med helvede.

Jeg kunne ikke forstå, at det kunne være rigtigt, som han sagde, at et lille barn, som døde før det blev døbt, ville være evigt fortabt, og at der hvilede en forbandelse over børn, som var født uden for ægteskab. Jeg var jo selv født uden for ægteskab, men jeg kunne ikke tro, at Vorherre var vred på mig af den grund. Jeg begyndte at tvivle på, at det var rigtigt, alt det som præsten sagde.

Jeg blev konfirmeret i oktober - jeg tror, det var 2. oktober. Og jeg fik et meget fint sæt mørkt konfirmationstøj. Og for første gang havde jeg kravetøj på - men jeg var jo ikke vant til sådan noget stift noget. Og fine sko fik jeg, så jeg var jo meget elegant."



Sindal gl. kirke

PRÆSTEN

Jørgen Jessen Schøtt

Født 20.10. 1866 i Fjelstrup ved Haderslev, Student i Kolding 1886.

Kandidat 2.2.1893.

Ordineret medhjælper i Sindal-Astrup i august 1893.

Kapellan sammesteds 15.9.1893, ordineret 25.11.1893.

Der fortælles, at pastor Schøtt, der levede ugift, var plaget og besværet af en tiltagende tunghørhed i sine sidste år. Han blev ramt af et apopleksisk anfald, ved konfirmationsprædiken i Astrup Kirke i foråret 1925. Han døde 2 dage senere den 22. april 1925.

Han ligger begravet på Sindal kirkegård, hvor der er rejst et imponerende gravmæle over ham. Pastor Schøtt efterlod sig det smukkeste minde i Sognet; idet han var en meget dygtig og nidkær præst, der evnede at samle alle om sin forkyndelse og tog sig af de syge og fattige.

Men foruden fuldkommen at passe sin præstegerning, var han en fremragende landmand og derved et særsyn blandt præster på denne tid. Han var også landmandssøn. Den sjældent smukke præstegårdshave blev holdt mønsterværdigt, og de gamle, historiske bygninger blev sat i smuk stand og pietetsfuld bevaret. Han lod bølgekrattene udtynde, så de atter kunne danne skove, og de lyngbevoksede skråninger blev tilplantet.

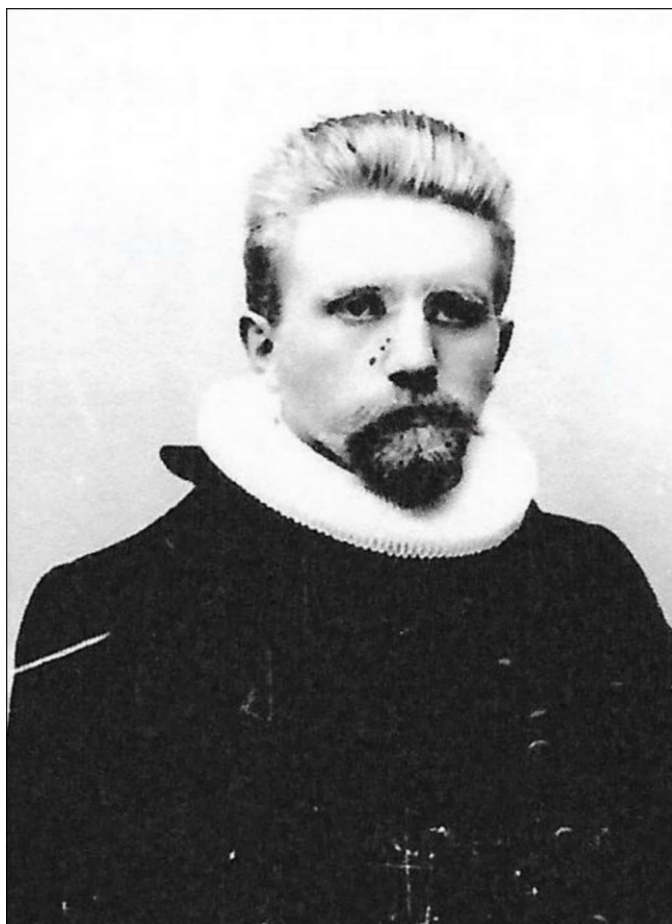
Pastor Schøtt var således også i timelig henseende en foregangsmand for sognet. Han havde slesvigerens stilfulde optræden. Det nationale lå ham i blodet, og han lod det ofte komme til udtryk i sin prædiken.



Sindal præstegård i 1907.

Det skal her indskydes og tilføjes, at det ikke var pastor Schøtt, som døbte Martinus den 31. august 1890 – men derimod Gustav Theodor Borchsenius, født den 11.11. 1861 i Gjørlov Sogn på Sjælland. Student i Fredericia 1880, kandidat i 1887. Gift 5.7. 1888 med Laura Walsøe.

Han blev kaldet til præst for Sindal-Astrup Sogn den 24.4, 1888, Den 31.7. 1894 blev han forflyttet til skjolde. Pastor Borchsenius døde i 1923 og ligger begravet i Vallekilde.



Pastor Jørgen J. Schøtt i 1893.

Lidt nordvest for præstegården ved foden af "Vagthøjen" lå de "hellige bøger", Sagnet fortæller, at her har været offersted helt tilbage til tiden før folke- vandringen. Der skulle ligge en dronning eller en biskop begravet der. Der var også et høvdingesæde på den storgård, hvor præstegården nu ligger.

Der står i dag kun den ene af de to "hellige bøger" tilbage.

11. Afsnit

SMEDELÆRLING PÅ BAGGESVOGN

Fra bogen "Martinus" erindringer:

- "Efter konfirmationen skulle jeg have en læreplads. Jeg blev spurgt om jeg ville være skrædder. Men det ville jeg ikke. Så blev jeg spurgt, om jeg ville være skomager, men det ville jeg heller ikke. Egentlig havde jeg hele tiden regnet med, at jeg skulle være lærer, men det var der jo ikke råd til. Så forstår jeg ikke selv, hvordan den tanke opstod, at jeg ville være smed. Men det var min egen ide.

Min plejefar og jeg gik så den lange vej hen til gården

"Baggesvogn", hvor der fandtes en smedje. Det var en spadseretur på 7-8 km. Gården lå i nærheden af Christiansminde.

Smeden og hans kone var fra Fyn, og de var egentlig ganske flinke. Han ville gerne ansætte mig som lærling. Jeg skulle stadig bo hjemme. Det må have været i marts 1905. Jeg måtte altså tidligt op hver morgen og trave de 7-8 km - og samme vej tilbage om aftenen. Men det var jeg ikke ked af. Jeg holdt meget af naturen, og fuglene var begyndt at synge.

Men efter nogen tid blev der et lille kammer ledigt ved smedjen, hvor jeg kunne sove. Det var et meget lille og primitivt kammer, og sengen var den værste, jeg nogensinde har været ude for. Jeg var jo ikke stor og kraftig, og dynen var så tung, at jeg næsten ikke kunne vende mig i sengen. Der var nogle store tunge klumper i dynen, og der var koldt og klamt i værelset.

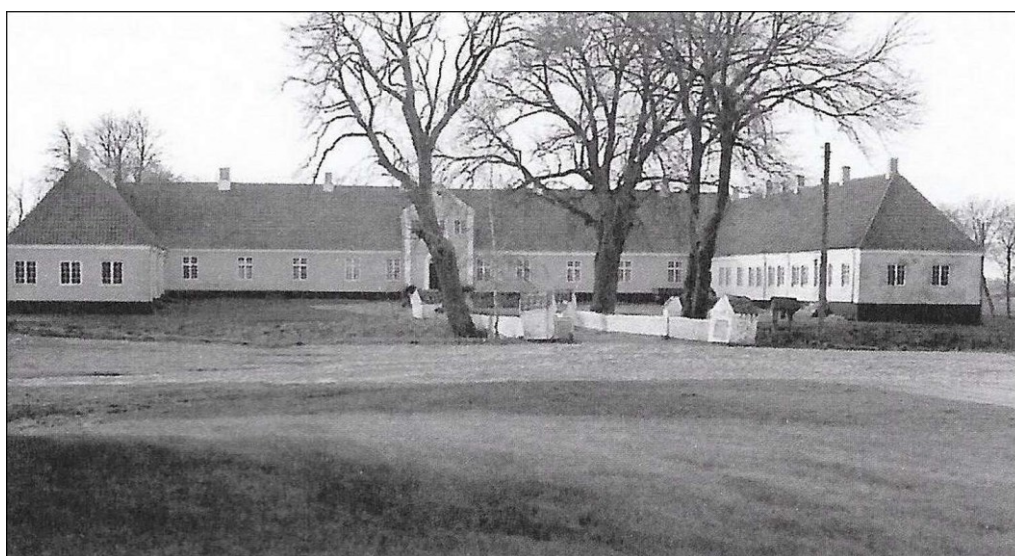
Jeg var heller ikke glad for mit arbejde i smedjen. Man skulle jo smede, mens jernet er varmt, men når jeg havde slået nogle slag med forhammeren, var jeg så udmattet, at jeg ikke kunne løfte den mere. Men smeden råbte: "Slå hårdere for fanden, slå hårdere!"

Jeg var ikke vant til den tone og var meget ked af det. Kun om søndagen var jeg hjemme.

Men så var der nogle mennesker, som boede i nabolaget, der havde lagt mærke til den lille fyr, der gik på vejen og græd. Og så talte jeg med min plejefar om det. De syntes, at man måtte finde et andet arbejde til mig. Og så blev jeg omsider fri for dette arbejde."



Den gamle smedje på "Baggesvogn" omkring 1900tallet.



Baggesvogn i 1992

HOVEDGÅRDEN BAGGESVOGN

Den ligger idet nordvestlige hjørne af Sindal sogn, ca. 6-7 km fra Stationsbyen, omgivet af store skove. Her mødtes og krydsedes de mange veje fra Sindal, Slottved, Sparrevogn, Astrup, Mygdal, Aagård og Bindslev udenfor gårdens port.

I fordums dage har i tusindtal af hovbønder strømmet dertil i mørke, kolde vintermorgener og friske, tågede sommermorgener. De drog bort om aftenen, når solen var gået ned.

Helt tilbage til 1454 nævnes der en Matis Gjødse af Worn. Efter ham er alle følgende ejere registreret. Fra 1821 til 1837 var den statsejendom.

Godsejer Nyholm

I 1837 købte Etatsråd Johannes Christopher Nyholm (22/11.1803 - 28/1. 1867) Baggesvogn for 80.000 Rd. Han var en meget dygtig landmand og han fik den store gård, som var i en dårlig forfatning på fode igen, opdyrkede heden og opførte de to afbyggergårde Christianshede og Teklaborg. Han solgte fæstegårdene til bønderne, så de blev selvejere, til fordelagtige priser. Hoveriet var endnu ikke helt ophævet, da han købte Baggesvogn.

Efter J.C. Nyholms død 1867 fik yngste søn Oscar Nyholm (15/5 1844) Christianshede. Den ældste søn Hans Christian Nyholm (29/ 4 1832) fik Baggesvogn + Teklaborg, Møllen, Kirketiender for 185.000 Rd. Skødet blev underskrevet i København af H.C.Nyholm den 20/2 1867 - på Baggesvogn af den ældste datter Amalie Jacobsen f. Nyholm og af Oscar Nyholm, og endelig den 28/2 1867 af Ludvig Nyholm på Kjølsegaard, en bror til Etatsråden, der var gift med den yngste datter Thekla (f. 3/9. 1835).

Baggesvogn blev i 1880 solgt til J.C.C. Glud for 460.000 kr, han døde i 1910 og sønnen Poul Glud overtog gården. Han solgte den i 1916. Derfter var der skiftende ejere. I 1927 købte den tidligere forpagter Johan Goth gården. I dag en den i samme slægts eje.

Hovedbygningen (3 bindingsværkhuse i 2 stokv, omgivne af grave) er opført i 1744 på de gamle bygningers grund, hvis hvælvede kældere er bevarede, , og består af en midtfløj og to sidefløje, alle i eet stokværk og af bindingsværk; midtfløjen er senere sat af grundmur.

Avlsbygningerne nedbrændte i 1831, 1913 og 1988.

Af den gamle smedje, som lå lidt fra gården mod skoven, ved vejen mod Borritsholt og Astrup, er der i dag kun ruinerne tilbage. Den blev ombygget og bolig for den legendariske Sine, svinerøgteren på Baggesvogn. - Men det er en helt anden historie.

12. Afsnit

MEDHJÆLPER HOS LANDPOSTEN

Martinus arbejdede fra april til november i 1905 som "bels" hos landpost Ole Chr. Nielsen, hvis anden kone, Charlotte Munck var en søster til sognefogeden, hvor Martinus senere fik arbejde.

Efter at han havde været hos smeden på Baggesvogn, fortæller Martinus:

- "Og så var der ingen anden udvej, end at jeg måtte til landvæsenet. Det landpostbud, der kom til mit hjem, havde en mindre gård. Ham kendte jeg godt. Jeg hjalp ham somme tider med at bringe aviser ud. Og nu havde han netop brug for sådan en fyr som mig på gården.

Han og hans kone var vældig søde og flinke, så jeg havde det faktisk som om jeg var hjemme. Og der kunne jeg sove oppe på loftet. Det var meget bedre end hos smeden. Jeg deltog i alt forefaldende arbejde. Jeg lugede roer, jeg passede køer, jeg malkede og meget mere. Der var jeg fra maj til november. Jeg var 15 år."

Ole Christian Nielsen

født den 8. april 1848 i Højrup, Horne Sogn

døde - 3. oktober 1929 i Mygdal, begravet i Sindal.

Han blev gift med Kirstine Marie Larsen, født den 2. juli 1850 i Oremose, Sindal Sogn.

Hun døde den 9. januar 1901.

Den 16. juli 1901 blev han gift for anden gang, i hjemmet i Oremose, med enke Charlotte Pedersdatter Munch, født den 18. april 1850.

Hun døde den 23. april 1923 i Vraa, begravet i Sindal.



Kirstine Marie og Ole Chr. Nielsen

Ved giftemålet byggede han et hus på jord, udstykket fra svigerfaderens gård, Sindallund. Senere købte han ejendom i Oremose, hvortil han byggede og købte jord og drev indtil 1908. Ved siden af var han landpostbud fra 1875 til 1906. Han beholdt et stykke jord, hvor han byggede "Bakkely",

Ole Christian har selv skrevet sine livserindringer, der er samlet i familiens slægtsbog. Jeg har haft adgang til bogen og læst den med stor interesse. Den viser et fint tidsbillede fra årene 1875 - 1920 i Sindal.

Her kommer et lille uddrag derfra.

Ole Chr. Nielsen fortæller, efter han var blevet gift med Kirstine den 22. december 1872 og de boede hos svigerforældrene, om hvordan de fik "foden under eget bord":

- Vi talte om det baade først og sidst, naar vi var ene. Det var stadigt i mine tanker. Vi fik ingen Løn, hvor vi var, bare Kosten og jeg mente, at jeg nok kunde tjene noget mere.

Jeg talte med min Svigerfader derom. Han overlod mig et lille Stykke af sin Jord til at bygge et Hus paa. Men hvordan skulde vi faa et Hus bygget. Vi havde 100 Kr. Det var alle vore Penge. Men vi fik dog et Hus. Det var ikke stort og heller ikke fint, men det var vort eget. Vorherre og gode Mennesker hjalp os, og vort Hjem fik vi, Den Dag vi flyttede deri, var en af de gladeste i mit liv. Min Kone sagde det samme, da vi fik Indboet ind og sat os tilrette i Stuen. Vi havde kun en stue, og skal jeg fortælle jer, som læser disse linier, hvor meget Indbo vi havde, da vi satte Bo. Vi havde en Vugge, 2 Dreng, de hører vel ogsaa med til Indboet. Jeg havde en Kiste, som blev sat paa Loftet og et Hængeskab, som blev hængt op i Hovedenden af Sengen. Min kone havde et Klædeskab, som vi satte i stuen. Saa havde min Svigermoder givet os 2 gamle Stole, og min Fader et gammelt Bord. Det var jo ikke saa lidt endda, ihvertfald var vi meget glade derfor. Min Kone sagde, da vi var blevet ene, vi har det meget pænt, og det havde vi forresten ogsaa. Gulvet skuret saa hvidt saa det skinnede, Saa vi var tilfredse med vort Lod og mente, at det nok skulde blive bedre med tiden, og vi blev heller ikke skuffet,

Det første Arbejde jeg fik, efter jeg var bleven min egen Mand, var lidt Tærskearbejde hos vor Nabo, hvor jeg tjente 16 Øre om Dagen og saa kosten. Min Kone havde en Broder, som var Skovfoged i Slotved Skov, og hos ham fik jeg Arbejde med at skove. Det vil sige, vi fældede de Bøgetræer og satte i Brænde, et halvt Favn i hver Bunke. Naar vi arbejdede rigtig godt, kunde vi tjene en Krone om Dagen paa egen kost. Det var jo ikke meget, men jeg kunde dog føde os. vi manglede aldrig Føde, men I vil jo kunde forstaa, at der skulde spares allevegne. Vort Ildebrændsel havde vi frit, idet jeg maatte tage de splinter, som blev naar vi kløvede Brændet. Den første Sommer arbejdede jeg ved et nyt Teglværk, som blev anlagt. Vi var fire Mand, som planerede Grunden, for senere at lave Sten. Denne sommer tjente jeg gode penge. Ja, vi fik endog sat 100 Kroner i Sparekassen. Vinteren efter kom jeg til at skove igen.

Lige op imod Jul fik jeg bud fra Postbudet, som gik til Tversted, om jeg vilde have denne Tuer, saa skulle jeg melde mig paa Stationen for at tale med stations forvalteren, som han kaldtes dengang, nu hedder det jo Stations forstander, og det skulde være snarest muligt, da den nuværende post var ansat som Stationskarl.

Jeg tænkte meget over det, og talte med min kone derom, og vi blev enige om, at det vist var bedst, jeg tog Pladsen som Landpostbud. Og saadan blev det til at jeg fik min første Tuer den 22 December 1875. Den gang gik Posten ikke som nu til hver Mand med Aviser og Breve. Der var nogle steder, hvor vi skulde lægge Aviser og Breve. Saa skulde Beboerne selv hente deres Post der. Denne Posttuer som jeg fik, var en 2 dages Tuer. Jeg gik fra Sindal kl. 242 om eftermiddagen og skulde være tilbage næste Dag kl. 3. Jeg skulde overnatte i Tversted Kro, hvortil jeg kom kl. 8 - 9 om aftenen. De Steder jeg skulde aflevere Post var et sted i Sindal, hvor der dengang boede en Købmand.

Derefter Baggesvogn, Sønder og Nørre Bindslev, Stensbæk, Nørre Eskær, Tversted Præstegaard og til Tversted Kro, hvor jeg saa overnattede. For saa næste Dag at fortsætte over Østenkær, Sørig Skole, Tuen, Tversted Rimmer, Maastrup, Eskær, Mosbjerg Kro, Søndergaard og Sindal. Det var en Vejlængde af 8 Mil, og som Vederlag derfor fik jeg 34 Kr. om Maaneden. Denne Tuer beholdt jeg i omtrent 2 Aar.

Det var ingen behagelig Rejse. For det første var det meget ubehageligt at gaa i de mørke aftener, og det traf jo ogsaa undertiden det regnede, saaledes at jeg blev gennemblødt til Skindet. Skete det paa Udtueren eller den første dag, saa var der jo ikke andet for mig at gøre end at tørre Undertøjet paa kroppen om natten og tage Ydertøjet paa saa vaadt som det var.

Det var forresten ogsaa slemt om vinteren, naar det var Frost og Sne. Jeg laa paa Loftet i et Kammer, og der var ingen kakkelovn. Naar jeg om aftenen tog mine Støvler af var de jo næsten altid vaade og naar jeg skulde have dem paa om morgenen, var de stivfrosne. Saa maatte jeg have en visk Halm fra Sengen brændt i dem for at faa dem optøet saa meget, at jeg kunde faa dem paa.

Det hændte mig en gang, mens jeg havde denne Tuer, at jeg kom til at blive borte i fire Dage. Det havde været et forrygende Snevejr. Toget som skulde komme med en del af den Post, der skulde ombæres, var meget forsinket. Men nu kom det og Vejret var ogsaa blevet helt godt, saa det forstaar sig, at jeg skulde jo saa afsted.

Det var næsten aften, da jeg gik fra Sindal, men da jeg havde naaet til Baggesvogn, satte det igen op med et stærkt Snefog. Jeg sled mig dog til Vangens Mølle i Bindslev. Der overnattede jeg. Næste dag var det samme Vejr, men jeg naaede dog Tversted Kro og i morgen maa det vel blive bedre, men den dag var det værre. Saa jeg turde ikke give mig ene ud paa Heden. Jeg lejede en Mand til at følge mig et stykke paa vej. Jeg naaede Tuen og overnattede saa der. Næste dag var det et godt vejr, men en Masse Sne. Da jeg saa naaede Sindal, stod en Mand med de Postsager, som var ankommen pr. Slæde til Sindal. Hvad skal du have for at gøre Tueren, spurgte Jeg - 4 Kroner sagde han. Tak sagde jeg, maa jeg saa bede om Sagerne, disse penge vil jeg selv tjene. Jeg skulde betale dem af min Lønning, og det var dobbelt saa meget som jeg selv fik.

Jeg fik Sagerne og gik lige paa staaende Fod igen. Et lille Lab den vej af Hjemmet og fik lidt at spise og saa afsted igen. Min Kone græd, da jeg gik og sagde, du sætter Livet til. Men det gik helt godt, der var rigtignok en slemme gang Sne omtrent til Knæerne, men jeg var ung og havde gode kræfter, og jeg havde aldrig været bange for at bruge dem.

I 1877 blev der ansat en post til, og jeg kom saa hjem hver aften. Denne Post mødte jeg i Tversted Kro og fik den sidste dags Tuer, som jeg havde haft. Jeg bar saa Postsagerne fra Sindal og dertil. De Breve, som han fik at besørge, fik jeg af ham, som jeg naturligvis afleverede i Sindal tilligemed dem jeg selv havde samlet paa Tueren den dag.

Hvor mange Aar jeg havde den Tuer, hvor jeg skulde bære dobbelt Post til Tversted kan jeg ikke bestemt huske - vistnok 14 Aar. Nu kom jeg jo hjem hver aften og jeg havde ogsaa nu Søndagen fri. Det havde jeg ikke paa min 2 dages Tuer. Da holdt jeg Lørdagen hellig, af hvad Grund ved jeg ikke, men saadan var det lavet. Jeg skulde afsted fra Sindal Søndag eftermiddag.

Jeg kørte post i 4 Aar, hveranden dag, men det blev jeg ked af. Det betalte sig godt. I 1891 blev der kørende Post til Bindslev og denne kørende Tuer kunde jeg faa, men sagde nej. Saa fik jeg en Tuer til til Mosbjerg. Det var dengang vi fik direkte ombæring. Det vil sige vi skulde gaa til hver Mand, som fik Breve og Aviser, Denne Tuer var den sidste, jeg havde - vistnok i 16 Aar. Saa kunde jeg ikke holde ud længere. Jeg havde enddog de sidste Aar haft min Søn til at hjælpe mig, og han fik ogsaa Tueren efter mig.

Jeg fratraadte den 1ste Oktober 1906. Da havde jeg været Landpostbud i 30 Aar og gaaet en vejlængde lig Jorden rundt 9 gange. Foruden hvad jeg ellers havde lavet udenfor Posttueren og det var ikke saa lidt.

I flere Aar gik jeg med Telegrammer og jeg har mange gange, efter jeg var kommen tilbage fra min Posttuer, gaaet tilbage til Tversted med Telegrammer. Saa kunde jeg komme hjem kl. 2-3 om natten, hvile lidt og saa på Vandring næste dag. Det var altsaa min bestilling som Landpostbud."



Charlotte Munch og Ole Chr. Nielsen.

13. Afsnit

SINDAL

Navnet stammer fra gammel tid og betyder "solens dal" - eller "dalen, der vender mod solen".

Hvis man ser tilbage til fællesskabet tid, var der i sognet, hovedgården Baggesvogn og 6 gamle bøndergårde: Aasen, Stockholm, Menholt, Taagholt, Ulstedbo og Slottved samt 4 småsteder. Dertil kom landsbyen, hvor huse og gårde lå tæt sammen. I Sindal by var der 11 gårde og bol og 13 gadehuse, en skole og en smedie.

Fra 1868 - 1916 var Slotvedgård kommunens fattiggård.

Den 3. September 1878 skrev en A. Gaardboe:.

- "Paa Hjemvejen var jeg i Sindal Fattiggård. Skønt man faar et uhyggeligt Indtryk af at se saadan Anstalt med sin Samling af besiddelsløse Medskabninger, der tillige ogsaa have mistet et af Livets bedste Goder, Friheden, maa det vistnok indrømmes, at denne Forsørgelsesmaade er et betydeligt Skridt fremad med hensyn til en bedre Ordning af det offentlige Fattigvæsen. - Anstalten, i hvilken jeg med velvillig Forekommenhed blev vist omkring af Bestyreren, syntes at være godt og bekvemt indrettet, ligesom ogsaa alt tydede paa, at Lemmerne bleve godt og humant behandlede, men desuagtet saas dog i den lange Række af Smaaaværelser kun sorgfulde og lidende Ansigter. Livet har jo ingen Betydning mere for disse Stakler, der ere ligesom levende begravet. Enkelte af Kvindfolkene vare beskæftigede med lidt Haandarbejde og i Tømmerstuen var en gammel Mand i færd med at istandsætte nogle Høriver. Ude i Gaarden legede en Flok velklædte, til Fattiggaarden tilhørende Børn, som dannede en Modsætning til det mørke Billede af Livet, jeg havde set indenfor, og det tør vistnok siges at være et af de større Goder ved nutidens Fattiggaarde, at børnene her faa en hel anden og bedre Opdragelse end i de kommuner, hvor de Fattige med en meget mangelfuld Forplejning ere anbragte i et eller flere Huse."

Stationsbyen.

Den 15. august 1871 åbnedes banen Aalborg og Frederikshavn. Stationen skulle oprindeligt have ligget 3 km øst for Sindal i landsbyen Hørmested. Det fik godsejer Nyholm på Baggesvogn ændret, således at den kom til at være der, hvor Stationsbyen Sindal ligger i dag. Før den tid lå der kun et enkelt lille hus der,

Det satte gang i byggeriet, Købmand, bageri, lægehus, mejeri, brugsforening og forskellige håndværksdrivende gjorde sit indtog i Stationsbyen.

Den 1. febr. 1890 boede der 1534 mennesker i sognet. De var fordelt på 277 gårde og huse, 856 levede af jordbrug. 351 af industri, 141 af immateriel virksomhed, 64 af handel, 2 af gartneri, 23 af egne midler, 39 arbejdede som daglejere og 58 var under fattigvæsenet.

De sociale forhold var utroligt elendige i Vendsyssel på denne tid. Især Sindal var hårdt ramt af fattigdom. Fra 1870-1900 udvandrede 235 personer fra Sindal Sogn til Amerika - svarende til 15,7% af befolkningen. I hele Vennebjerg Herred, som Sindal tilhørte, var udvandrersprocenten 8,8 - , hvilket var meget på landsbasis. I Sindal var den altså akkurat dobbelt så stor. Så trods den store aktivitet, der blev skabt ved banens anlæggelse og byens opbygning, var det meget hårde tider.

SOGNEFOGEDEN

Lad os se på den person, som fik den største indflydelse på byens udvikling, nemlig købmand og sognefoged, Svend Nørgaard Munck, Sindals grundlægger.

Først gives ordet til Martinus, hvor han fortæller om sin tid som medhjælper ("bels") hos Munck på Toftegaard i tiden november 1905 til november 1907.

Men lige en lille hændelse, der skete 7 år tidligere, da han var 9-10 år gammel.

Fra bogen "Martinus erindringer

- "Indtil dette tidspunkt havde jeg faktisk aldrig hørt musik. Dengang havde man jo hverken radio, gramfon eller fjernsyn, og der var ikke mange, der havde råd til et klaver.

Jeg kom gående forbi sognefogedens bolig, som lå gemt bag en tjørnehæk. Jeg havde været et ærinde for min plejemor, og nu hørte jeg den dejligste klavermusik strømme ud fra et vindue. Det var sognefogedens kone, der sad og spillede. Jeg blev stående betaget og lyttede, indtil musikken standsede. Jeg ønskede voldsomt, at jeg selv kunne lære at spille.

Syv år senere fik jeg arbejde hos sognefogeden, og da spillede hans datter somme tider for mig. Men det vil jeg vende tilbage til."

Her fortsætter historien, efter at Martinus havde været hos landposten fra maj til november 1905:

- "Derefter fik jeg plads hos sognefogeden i Sindal. Han havde en mindre gård. Der var jeg i to år, og der var jeg jo også med ialt muligt arbejde. Jeg havde ikke megen fritid.

Jeg havde et værelse på gården, men det var ikke noget godt værelse. Det stødte lige op til kostalden. Og om vinteren havde jeg kun den varme, der kom fra køerne.

Der var meget fugtigt på værelset, og vandet løb ned ad Væggene. Når det var frostvejr, var der is på væggene, så det var jo ikke særlig morsomt.

Men sognefogeden var ellers meget flink, han var vist næsten 70 år.

Nogle af hans køer skulle have kraftfoder, og så stod jeg sammen med ham oppe på foderloftet. Han fyldte foderet i små bøtter, idet han sagde, at dette var til Laura, og dette til Bothilde, og dette til Lotte o.s.v. Det var køerne, der havde disse navne, og jeg skulle så sørge for, at hver ko fik sin egen portion.

- var det ikke sognefogeden, du skulle lære at køre på cykel?

- Jo, det er rigtigt. Hvert forår fik han den ide, at han ville lære at køre på cykel, men han lærte det aldrig. Det foregik ude på hovedvejen, der skrånede nedad.

Han satte sig op på cyklen og trådte i pedalerne. Dengang havde cyklerne ikke frihjul, og han susede ned ad vejen.

Jeg skulle løbe og holde fast bag i cyklen. Men til sidst kunne jeg jo ikke følge med og måtte slippe. Når han så opdagede, at jeg ikke længere fulgte med, begyndte han at slingre, og lidt efter væltede han om i vejsiden, hvor der heldigvis var blødt græs.

Jeg morede mig meget over det, men jeg turde ikke komme hen til ham, for jeg havde fået grinet færdig. Jeg var jo altid meget lattermild.

Så ville han ikke cykle mere den dag. Men næste dag ville han prøve igen, - men med samme resultat. Til sidst forærede han mig cyklen, og jeg blev jo lykkelig. Nu skulle jeg selv lære at cykle, men det kom jeg hurtigt efter.

Foruden mig var der på gården en karl og en arbejdsmand, og denne arbejdsmand var drunker. Han havde en flaske med brændevin stående forskellige steder. Jeg skulle hver dag spise med denne halvfulde arbejdsmand og sammen med karlen, og når vi fik grød eller suppe, skulle vi søbe fra samme fad.

Jeg havde meget lidt lyst til at spise på denne måde, så jeg tog tit hjem og fik noget af min plejemors gode mad.

Da jeg havde tjent hos sognefogeden i 2 år, sagde jeg op. Det blev han ked af, for han kunne godt lide mig.

Han havde en datter, som var dygtig til at spille klaver. Jeg holdt meget af klavermusik og fik somme tider lov til at komme ind i stuen, hvor hun spillede for mig. Hun ville gerne lære mig at spille, men det blev der sat en stopper for. Det kunne jo ikke gå an, at sådan en bondeknold kom for tæt på sognefogedens datter.

Jeg rejste fra sognefogeden i november 1907. Jeg var 17 år og skulle jo have et nyt job".

Folketællingen pr. 1. februar 1906

Matr.nr. 3g i Sindal Sogn

S, N, Munck	f. 1.9. 1840	Gårdejer
Sofie Munck	f. 28.6. 1852	Husmoder
Marie Munck	f. 7.1. 1888	Datter
Agnes Mathilde Nielsen	f. 15.9. 1890	Tyende
Sofia Larsen	f. 1.4.1882	Tyende
Martinus Thomsen	f. 1.4. 1890	Tyende

SINDALS GRUNDLÆGGER, SVEND N. MUNCK

Hans Livshistorie var ikke helt almindelig.

Svend Nørgaard Munck blev født den 1. september 1840 i Lerup Sogn, Øster Han Herred, Familien flyttede senere til Asdal.

Ved konfirmationen kom han i tjeneste hos konsul Chr. M. Nielsen, Hjørring. Den gamle Konsul fattede godhed for den opvakte dreng og så, at han havde evner til at være andet end hyrdedreng, og da efteråret kom, tog han ham ind i butikken, hvor han blev oplært i kolonialhandelen. Her gik så tiden, til han skulle ind som soldat.

Han blev udskrevet til Feltkonstabel og lærte i Rendsburg. 1864 deltog han i krigen uden dog at deltage i noget slag, idet han blev oppasser for kommandanten i Nyborg.

Efter krigens slutning herskede der i vide kredse en bitter stemning overfor haren lige fra general de Meza til den menige soldat, hvilket fremgår af følgende historie: Efter at Svend Munck var afmønstret i Nyborg 2. juledag 1864, og sammen med mange andre var sat i land i Aarhus, satte han og flere kursen mod nord.

De var ikke kommet ret langt før de blev indhentet af et køretøj med et par kraftige heste for. Soldaterne glædede sig allerede til en køretur. Men da de bad manden, der var ene på vognen, om lov til at køre med, lod han dem tydeligt at forstå, at folk, der, havde gjort deres sager så dårligt, ville han ikke køre for. Han piskede på hestene og forsvandt. Siden da bad Munck ikke oftere, og der var heller ikke nogen, der tilbød ham at køre med.

Efter hjemkomsten fik Munck plads som kommis hos købmand Mourits Høyrup i Hjørring, men det varede ikke længe, inden han sammen med en jævnaldrende, kommis Math. Olesen, startede en købmandsbutik i Frederikshavn, som de drev sammen i nogle år, men Munck syntes ikke handelen gik som ønsket, og de blev så enige om at ophæve kompagniskabet, og Munck bestemte sig for at rejse til Amerika. Rejsen var bestemt til efter påske 1871, men så skete der en forandring, der kuldastede alle rejseplanerne.

2. påskedag blev Munck af Math. Olesen inviteret med til dennes hjem, Studsholt Mølle i Hørmested. Da de ankom dertil, havde Olesens broder spændt for stadsvognen og ville en tur til Fjeldsted. De to handelsmand fulgte med.

Banen fra Aalborg til Frederikshavn var ved at være færdig. Den nuværende Sindal station var under opførelse tæt op til Frederikshavnsvejen. Skråt overfor på den anden side af den nuværende amtsvej lå et gammelt hus med tilhørende areal på 7-8 tdr, land og ejedes af en mand ved navn Peter Pall.

Da de tre mænd kørte forbi ejendommen sagde Math. Olesen, måske halvt for spøg: "Det hus skulle du købe Munck, og så bygge en butik. Det ville dog være noget andet end at rejse til Amerika".

Munck ville dog ikke høre noget derom, og de kørte videre. På turen til og fra Fjeldsted havde huset dog spøgt i hovedet på ham, at han var blevet interesseret i det, og han fik på tilbagevejen kusken til at dreje derind.

Slutningen på det hele blev, at Munck købte ejendommen for ca. 3000 kr. Det var et trekantet areal, hvis ene linje fulgte den nuværende Toftegade fra savværket til amtsvejen. Herfra gik skellet langs med vejen mod øst omtrent til den nuværende telefoncentral. Den 3. side gik så fra centralen til savværket, Det var tildels en følge heraf, at omtrent alle de byggegrunde, Munck senere solgte, blev skæve,

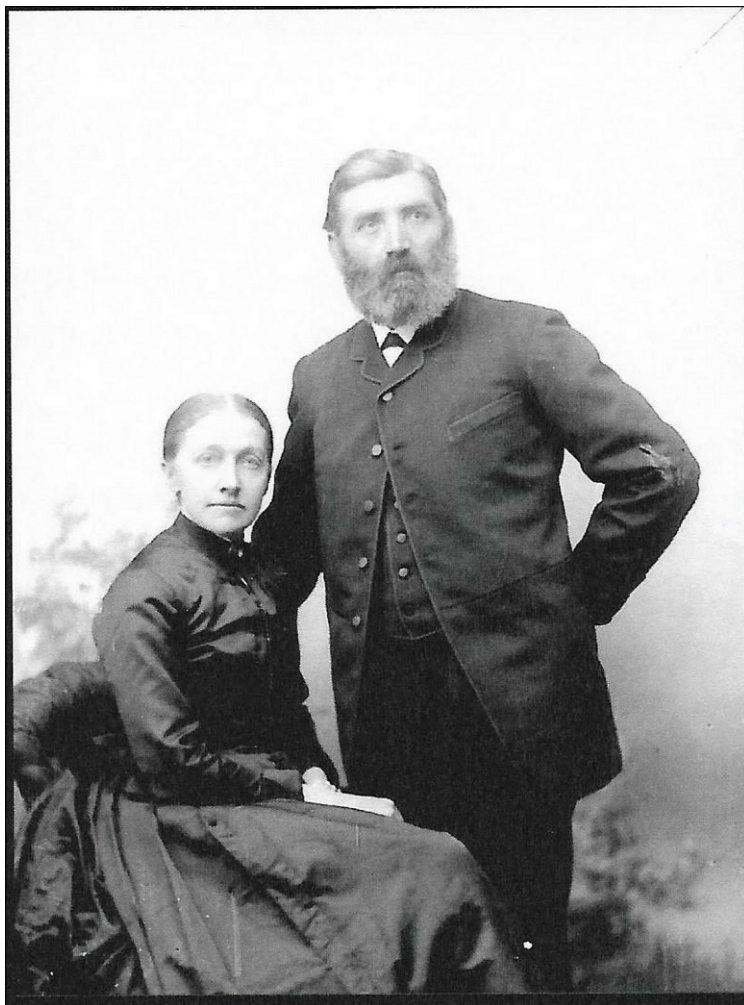
Alt, hvad der lå syd for landevejen, tilhørte Ulstedbo. Dennes daværende ejer, propr. Mortensen, fik bevilling til at drive Sindal kro, som han opførte i 1873.

Disse to store grundejere arbejdede ikke godt sammen, og det endte med, at Munck måtte købe kroen samt 50 tdr. land af Mortensens efterfølger, propr. Skriver, for en efter datiden meget høj sum, 50.000 kr.

Da banen blev åbnet den 15. august 1871, åbnede Munck også sin købmandshandel, og i de følgende år blev der liv og røre omkring forretningen. Det blev straks regnet ud, at her var pladsen for driftige håndværkere, der købte byggegrunde og etablerede sig. Andre fulgte efter, og således blev Munck grundlæggeren af Sindal Stationsby.

I mange år fremover solgte Munck alle de grunde, der blev bygget på. For at sikre sig imod, at der skulle komme flere handlende til Stationen, blev der bestemt i alle købekontrakter, at der ikke måtte drives købmandshandel i deres ejendom. Der blev således lagt denne klausul på alle grundene. Det var i lang tid en hemske for udviklingen. Først i 1894, da byen var vokset til 700 indbyggere, enedes Munck med grundejerne om monopolets ophævelse, og derefter kom der mere fart i byens udvikling.

I 1888 byggede Munck gården Toftegård, og han lejede derefter forretningen ud og gik over til at blive aktiv landmand. En række tillidshverv blev betroet ham i årenes løb, bl.a. var han sognefoged i nogle år. Da byens nye kirke i årene efter århundredskiftet skulle bygges, blev Munck formand for den komite, der førte sagen frem til løsning, og han skænkede grunden, kirken står på.



Sofie og Svend Munck i 1888.

Svend N. Munck giftede sig med Sofie, en datter af den gamle lærer Rømer i Sindal. De fik to døtre. Hans kone døde 1919 og Munck døde den 3. juni 1920, næsten 80 år gammel. Han havde allerede flere år i forvejen overdraget Toftegård til sin datter og svigersøn, Marie og Oluf Jensen, senere Aagård i Smidstrup,

Toftegård blev revet ned i 1987 for at give plads til et nyt bycenter. Gården lå lige ved siden af og vest for det nuværende apotek, med hovedbygningen ud mod Hjørringvej.



Toftegård i begyndelsen af 1900tallet.

Nærmest for sjov skyld vil jeg trække nogle "lighedspunkter" frem mellem Munck og Martinus. Idet disse to markante personligheder jo mødtes - "under historiens mægtige vingesus".

Der er nogle 50 års intervaller, som er interessante:

1. Munck blev født den 1. sept. 1840

Martinus blev født 11. august 1890

2. Munck var omkring påske 1871 klar til at emigrere til Amerika, men får den indskydelse at købe ejendom i Sindal, hvorved han bliver denne bys grundlægger.

Martinus oplevede sin åndelige indvielse omkring påske i 1921, efter forudgående spekulation om sin fremtid. Denne dybtgående oplevelse resulterede i, at han bliver grundlæggeren af en ny verdenskultur.

Munck: påsken 1871, ønsket om Amerika = matador i Sindal.

Martinus: påsken 1921, at blive lærer = verdenslærer.

3. Munck hjemsendt i 1864, oppasser for kommandanten i Nyborg, uden deltagelse i krigshandlinger.

Martinus hjemsendt i 1914 efter genindkaldelse, oppasser for maskinchefen på "Hvalrossen". Undgik at bære våben.

Munck: Ty-da. krig i 1864

Martinus: 1. verdenskrig 1914

Lidt symbolik

Som fortalt af Martinus havde han og Munck et nært samarbejde i årene 1905-07 i rollerne, som henholdsvis den fattige, "forældreløse" dreng og tyende, kontra byens matador, sognefoged og gårdejer. Det var jo en interessant alliance set i historiens "bakspejl". Man kunne så også fundere over, at Martinus overtog Muncks cykel, efter hans mange grøfteture.

Med lidt fantasi kunne man vel rent symbolsk forstå det, som en gammel tids undergang og dermed overtagelsen af og overgangen til en ny verdensorden. Ihvertfald forløb hin møde med disse to personligheder under absolut venskabelige forhold.

Altså Munck havde sin opgave og satte sit præg på Sindal og byens udvikling. Martinus havde også sin mission og fremtiden vil vise, hvor meget den vil komme til at betyde for verdensudviklingen.

Som nævnt betyder navnet Sindal fra gammel tid: "Soldal" eller "solens dal". Men samtidigt er byen også kendt i Danmark, som et kuldecentrum, da den ligger i kanten af et stort engplateau, hvor der er meget fugtighed i luften.

På Sindal station havde Metereologisk Institut for nogle år siden en vejrstation, hvor temperaturen dagligt blev aflæst, og som så kunne høres i radioavisens vejrmelding. Der fortælles, at for at opretholde kulderekorden, skete aflæsningen efter lyntoget havde suset forbi om morgenen. Det kunne der vindes et par grader ved. Men det er sikkert bare en vendelbohistorie.

Hvor der er koldt, varmer solen jo mest. Så det bliver interessant at se, om Martinus' verdensbillede i form af kosmiske analyser vil komme til at "varme" og "lyse" for menneskeheden i en "kold tid" fremover.

14. Afsnit

Konklusion

Det centrale problem i min efterforskning, som den skred frem, blev mysteriet omkring Martinus' fader og muligheden for at opklare det. Det vil jeg ikke påstå, at det er klaret med denne rapport. Men der er vel løftet nogle slør omkring de to mænd, tjenestekarlen og godsejeren, der med deres rolle i denne sag, sikkert vil få fremtidens søgelys rettet mod sig.

Tilsyneladende mente Martinus jo, at det var Larsen, godsejeren, der var hans fader, som barn blev han også fortalt, "hvor han dog ligner Larsen"! - Hans plejemor skældte ham ud for hans fine manerer, som han havde fra "det fine skidt", han kom af. Og så videre.

Desværre har det ikke været muligt - endnu - at fremskaffe et billede af Lars Larsen, så man der kunne se en eventuel lighed, Men jeg har set billeder af Michael C.C. Thomsens efterkommere, hvor der er en stor lighed med Martinus. Desuden er der hele faderskabssagen, hvor alting jo taler for, at det er Thomsen, der har haft fornøjelsen, men som også "i sit ansigts Sved.." opdagede at "syndens sold" var en smertelig affære.

Ud fra disse betragtninger vil jeg Vove - helt personlig indtil videre, - at give den forhenværende tjenestekarl, mælkekusk og fodermester Michael Christian Christiansen Thomsen fra Børglumkloster - selv født af en ugift moder og opvokset hos plejeforældre under yderst ringe kår, al den ære som i så fald retteligt måtte tilkomme ham, - at være et fornemt og nødvendigt redskab for, eller medhjælp til, en ny verdenskulturs "fødsel". - Altså, jeg tror, han var Martinus' biologiske fader.

AFSLUTNING

I ovennævnte sammensurium af navne, steder, datoer og årstal er der ikke lykkedes at skabe et sammenhængende billede, - men forhåbentlig er der indeholdt så mange oplysninger, at det måske kunne udgøre en hjælp, et slags "kildemateriale", for senere forskere i Martinus' liv, som måtte ønske at gå endnu videre og dybere ned i hans livshistorie,

Til at runde denne rapport af, eller skulle man kalde den en "gåen tæt" på et usædvanligt menneskes opvækst, og livsforhold i barn og ungdomstiden, tilbragt i yderst fattige kår i Sindal, kunne det være interessant at se, hvorledes det gik drengen Martinus senere i livet.

Det er der heldigvis et righoldigt udbud af bøger og artikler om, både af Martinus selv og mange af hans medarbejdere, der kan fortælle om hans spændende livsforløb.

Men i det næste afsnit (15) følger meget kort, en oversigt over Martinus liv og træk fra hans sags udvikling. Efter den kommer i vilkårlig orden afskrift fra protokoller, journaler og andet kildemateriale.

15. Afsnit

MARTINUS OG HANS SAGS UDVIKLING FRA 1890 – 1981

1890 d. 11.8.	Martinus kommer til verden i Moskildvad kort før midnat.
1890 d.31.8.	Døbes i Sindal gl. kirke.(sognepræst G. Borchsenius)
1897	Begynder i Sindal Stationsskole.
1900	Fortsætter skolegangen i Bolleholt skole.
1903-1904	Vogterdreng på gården "Ulstedbo"
1904 d.2.10.	Konfirmeres i Sindal gl. Kirke (Pastor Schøtt)
1905 marts	Et par mdr. som smedelærling på Baggesvogn.
1905 maj-nov.	"Bels" (medhjælper) på landpostens landbrug.
1905 nov. - 1907 nov.	"Bels" hos sognefoged Svend Munck i Sindal. Foderelev på Turebygård på Sjælland.
1907 nov.-dec.	Foderelev på Turebygård på Sjælland
1908 jan-marts	Plads på Høgholt gårdmejeri ved Sindal.
1908 april-nov.	Mejerist på Lønstrup mejeri.
1908 nov. 1911 nov.	Mejerist på Hesselager mejeri på Fyn.
1911 nov. - 1913 maj	Plads på Møballe mejeri ved Horsens.
1913 maj 1914 febr.	Marinesoldat, først på Orlogsværftets kaserne, senere fyrbøder på "Hvalrossen" og sidst oppasser for maskinchefen. Boede et par mdr. på "Peder Skram". Arbejdede i slutningen af tjenestetiden på kongeskibet "Danmark" med mønjemaling.
1914 febr.-marts	Hos plejeforældrene i Sindal.
1914 marts-sept.	Mejerist på Tirstrup mejeri på Mols.
1914 sept.-nov.	Plads på Andelsmejeriet i Skals ved Viborg.
1914 nov.	Genindkaldes til Marinen, kasseres og hjemsendes (p.g.a. darlige tænder).
1914 dec. 1915 nov.	Mejerist på Herrested mejeri på Fyn.

1915 dec. 1917 april	Ansæt ved Hesselager mejeri på Fyn.
1917 april - 1918 jan.	Plads på Ishøj mejeri ved København.
1918 jan.-dec.	Vagtmand hos de forenede Vagtselskaber i København bl.a, hos vekselerer Levin, Strandvejen 373 i Vedbæk.
1920 2.jan.	Postbud ved Københavns Postvæsen.
1920 marts	Begynder som kontorist på mejeriet "Enigheden".
1921 marts	Møder Lars Nibelvang, som han låner en teosofisk bog af.
1921 23.marts	Martinus bor på jagtvejen 52 1. og oplever den gyldne ildåb. Denne kosmiske indvielse afsluttedes dagen efter. (KOSMOS marts-april 1946)
1922 dec.	Martinus forlader mejeriet "Enigheden" for at hellige sig sin mission.
1923	Verdensaltets store analyse bliver færdiggjort (hovedsymbol). Herefter en 7 års periode, hvor Martinus øver sig i at skrive og tegne symboler. (Kosmos 1946).
1924 1.4.- 19.8.	Martinus bor på Henrik Ibsensvej 29 4.sal.
1924 19.8.	I Martinus flytter til på Pile Alle 7H, 2tv., hvor han bor i ca. 5 år.
1928 august	Martinus har arbejdet i 7 år med sit åndelige arbejde og kunne nu fremvise verdensbilledet ved hjælp af sine symboler og farvelagte lysbilleder. Via direktør Vett kommer han i forbindelse med Bernhard Low, og en søndag i september bliver hans arbejde første gang forevist offentligt blandt en lille gruppe mennesker i Løws villa, Kirkevej 23 i Ordrup. (Kosmos juni 1933)
1929 foråret	Martinus møder Erik Gerner Larsson hos tandlæge Iversen, Slotsgade 59 i Hillerød.
1929 1.8	Erik Gerner Larson bliver ansat som Martinus faste medarbejder og sekretær.
1929 16.4.	Martinus bor 3 år på Lykkesholm Alle 7A, 3th.
1930	Martinus begynder at skrive på Livets Bog, andet bind.
1930 1.12.	Martinus holder sit første offentlige foredrag i Højskoleforeningens Sal i Forhåbningsalle. Langt over 200 mennesker mødte op.

1931 16.6	Bernhard Løw, der økonomisk støttede udgivelsen af det 1.ste bind af Livets Bog, forlader denne verden 88 år gammel.
1932 1.4.	Kontor på Joakim Larsensvej 31, som bliver kaldt "Livets Bogs Bureau".
1932 16.4.	Martinus flytter til Joakim Larsensvej 31. 3th. til 3.11. 1939.
1932 5.7.	Første bind af Livets Bog udkommer. (Kosmos juli 1942). Man startede de første studiekredse i København, Odense, Århus og Ålborg.
1933 1.4.	Det første nummer af "Kosmos" udkommer.
1934 5.6.	Det første areal bliver købt i Klint. 9,5 tdr. land for 5 øre pr. kvadrat-alen.
1935 15.5.	Den første højsæson begynder i Klint. (Kosmos Ferieby).
1936 16.3.	Kosmos-flaget bliver fremvist første gang på Borup Højskole.
1936 31.5.	Flaget bliver hejst for første gang i Klint 1. pinsedag. Martinus holder tale. Badebro, 36m bliver bygget. Det "svenske hus" bliver købt. (A/S) Electricitet bliver installeret i adm. bygning.
1936 15.8.	Den anden højsæson er slut,
1937 16.5.	Feriebyens første foredragssal bygges i St. Bededagsferien af N. Rye Jakobsen m.m. Den koster 500 kr. Indvies pinsesøndag kl. 12. (Fundamentet til denne er i dag fundamentet til Fyrrelunden 3. Der erhverves nye arealer til kolonien, en del bruges til frugtplantage og gartneri. Martinus køber villaen "Rødhatte" af globetrotteren Holger Rosenberg, som næste forår bliver omdøbt til "Villa Rosenberg". Bondehuset "Svenskehus" bruges til administration.
1938	Bogen Logik udkommer. Martinus får sit første kørekort.
1939 11.3.	Martinus flytter til Glahns Alle 33, 1th. (til 1.9.-43)
1939 26.5.	Indvielse af hovedsymbolet 1. pinsedag. Det er malet af maler ved det kongelige teater, Rud Carlsson. (Kosmos 1939 s. 72). Der bygges til bondehuset, indrettes til pensionat fra næste sæson. Tilbygning til gartneriet, rum for varmeanlæg, købmandshandel og kiosk.

1940 jan./feb.	C-husene, 7 ialt, bliver bygget. Alle med skorsten (Kosmos 1940 s. 112).
1940 1.2.	Gartner Gunnar Johansen og frue forpagter gartneri, pensionat, købmandshandel og kiosk. (Kosmos 1940 s.120)
1940 9,5	Bureauets kontor og ekspedition er for sommeren overført til Kosmos ferieby, Villa Rosenberg.
1940 1.9.	Første skole i Glahns Alle 33. (Kosmos 1940 s. 165)
1940 1.10.	Emil Flygge Jørgensen tiltræder som ny bestyrer af kolonien, gartner G. Johansen fratræder.
1941 marts	Den nye foredragssal På Glahns Alle 33 tages i brug, til ca. 80 personer. (Kosmos 1941 s. 214). Livets Bog bind 2 udkommer.
1943 april	Martinus meddeler, at Bureauet vil købe bygningen Mariendalsvej 94-96, Frederiksberg af grosserer J. Jespersen. (Kosmos 1943, april).
1943 15.8.	Uformel overtagelse af Instituttet på Mariendalsvej 94-96 finder sted. R
1943 1.9.	Martinus flytter ind på Mariendalsvej 94-96.(bor her til sin død den 8.3. 1981)
1943 1.10.	Formel overtagelse af ejendommen Mariendalsvej 94-96.
1943 3.10.	Martinus holder indvielsestale både kl.14 og kl.17.
1944	Livets Bog 3. bind udkommer.
1945	Mogens Møller tilknyttes sagen som leder af studiekredsarbejdet i Jylland med bopæl i Århus. Ejendommen på Mariendalsvej bliver udvidet med en scene - og skolelokaler i kælderen. Martinus Åndsvidenskabelige Institut bliver oprettet.
1946 15.4.	Klintsøgård med tilhørende arealer og nogle husmandshuse bliver købt af Brdr. Houlberg med overtagelse 1. maj. Hønsehusene bliver ombygget til de nuværende pavillioner.
1947	Livets Bog 4. bind udkommer.
1948 pinse	Den anden foredragssal bliver indviet kl. 14. (det nuværende anneks).
1951	Den engelske forfatter Paul Brunton besøger Martinus.

1952	Paul Brunton og hans kone bor i næsten 4 mdr. på Instituttet og bliver undervist af Martinus med hjælp af Ingrid Okkels. Martinus rejser første gang til Island inviteret af Teosofisk Selskab. Indtil 1970 rejste Martinus 7 gange til Island.
1953 1.4.	Klintsøgårds hovedbygning bliver solgt til dr. Ankerbye.
1954	Sagen bliver et selvejende Institut.
1954 20.10.	Martinus rejser til Japan for at tale ved en verdensreligionskongres, Gør også ophold i Indien. 7. og sidste bind af Livets Bog udkommer.
1956 sommeren	Martinus bliver indlagt på Lukasstiftelsen og opereres for kræft. Han kom sig efter kort tid.
1961 1.7.	Kosmos ferieby 3. foredragssal bliver indviet.
1961 12.10.	Martinus rejser sammen med Peter Zacho og Sam Zinglersen til Israel, Egypten og Jordan.
1961 27.10.	De ankommer til København via Grækenland og Italien.
1963	Symbolbogens 1. bind udkommer.
1964	Symbolbogens bind 2. udkommer.
1967 25.8.	Foredragssalen på Mariendalsvej bliver ført tilbage sin gamle skikkelse.
1967 11.9.	Ib Schleicher og Boe Seest tager de første skridt til ombygningen af foredragssalen.
1968	Symbolbogens 3. bind udkommer.
1968 18.3.	Martinus indvier den ændrede foredragssal på Instituttet.
1969 18.3.	Martinus rejser til England sammen med Tage og Sysse Buch, Ben Saxe og Sam Zinglersen. Her holder Martinus flere foredrag.
1969 13.4.	Martinus sidste kørekort.
1970	Martinus holder sit sidste regulære foredrag.
1976	Martinus indlægges en månedstid på Frederiksberg hospital og opereres for en prostatalidelse,
1976 17.11.	Instituttet køber købmandsbutikken med lejlighed + 2 andre lejligheder i Klint. (M,N, og O)
1978 påske	Kosmos ferieby far navne forandring til Martinus Center.

- 1980 6.10. Martinus første møde med Jarl Borgen fra Borgens Forlag, Her var også Grethe Brinkhard og Per Thorell tilstede.
- 1981 5.3 Martinus indlægges på Frederiksberg sygehus efter ved fald at have brækket lårbenshalsen på det ene ben.
- 1981 8.3. Kl 1.30 dør Martinus stille og roligt på Frederiksberg hospital. Han blev 90 år og 7 mdr. gammel.
- 1981 24.3. 60 årsdagen for Martinus indvielse.
- 1981 29.3. isættelseshøjtideligheden finder sted i koncertsalen i Tivoli med ca. 1500 fremmødte.
- 1981 16.10. Instituttet får tilladelse til at bevare Martinus lejlighed som mindestuer.

16. afsnit

AFSKRIFTER AF KILDEMATERIALE M.M

Her følger en 4 års periodes "tovtrækkeri" for at inddrage underholdsbidraget på 2 gange 20 kr. årligt fra karlen Michael Christian Christiansen Thomsen.

Børnebidrag forfaldent den 11. februar 1900

Til Sindal, Astrup Sogneråd

Det efter hoslagte Bilag for 0,5 Aar til 14/2 1900 forfaldne Underholdningsbidrag 20 Kr. bedes ved det ærede Sogneraads Foranstaltning forlods udbetalt (Larsine Pedersen) Else Kristine Mikkelsen og denne Sag, bilagt kvittering, her tilbagesendt

Uformuenhedsattest for Barnemoderen og Leveattest for Barnet følger.

By- og Herredskontoret i Hjørring, den 3.3. 1900.

(underskrift)

(underskrevet) Modtaget 20 kr. af Sindal Astrup
Sogneraad for Else Kristine Mikkelsen
Jens Frederiksen

Til By- og Herredskontoret i Hjørring

Dags Dato betalt Plejefaderen Jens Frederiksen omstaaende Bidrag 20 Kr, idet det bemærkes at Barnemoderens Navn er fejlagtigt opført paa Skrivelsen, hendes Navn er Else Kristine Mikkelsen og ikke Larsine Pedersen og Bidraget forfalder til 11/2 1900 istedet for 14/2 1900, hvilket herved meddeles.

Sindal Astrup Sogneraad 18/3 1900

p.b.v.

Jørgensen

Til Sindal Astrup Sogneraad

At der for Bidraget forgæves er foretaget en Udpantningsforretning.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 4. April 1900.

Tilstilles Ugilt Sogneraad med Anmodning om Refusion af omstaaende Bidrag 20 kr, da Alimentanten maa være forsørgelsesberettiget der i Kommunen.

Sindal Astrup Sogneraad, den 6/4 1900.

p.b.v

Jørgensen

Til det kongelige Amt, Hjørring!

I Ærbødighed udbeder Ugilt Sogneraad sig herved det høje Amts behagelige foranstaltning til, at Alimentanten Mikael Chr. Christiansen Thomsen af Holmen, Hjørring Mark, kommer til at afsone Bidrag 20 kr. for 12 Aar til 11/2 1900, som Ugilt Kommune, der er hans Forsørgelseskommune, har maattet refundere for ham.

Ugilt Sogneraad den 5te Maj 1900.

p.b.v. Ærbødigst,

A. Thomsen

Tilstilles med Bilag Hr. By- og Herredsfoged Thomsen med tjenstlig Anmodning om at indhente og med denne skrivelse og det indesluttede tilbage hertil indhente Oplysning om, hvad der maa antages at være Grunden til, at Alimentanten ej betaler Bidraget.

Hjørring Amt, 12. Maj 1900.

(underskrift)

Til det kongelige Amt

Med Bilag tjenstligt med Bemærkning, at det maa antages at være Uvilje der er Aarsag til at Alimentanten ikke har betalt Bidraget.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 19. Maj 1900.

(underskrift)

(Til politibetjent C.Nielsen)

Bemeldte betalte Bidrag 20 Kr. autoriseres herved til Afsoning med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage. Med Rigtighed forventes denne skrivelse tilbagesendt til Amtet.

Hjørring Amt, den 23. Maj 1900,

(underskrift)

(er tilsagt) C.Nielsen.

Det kongelige Amt i Hjørring

Tjenstligt med Bemærkning, at Bidraget er betalt hertil og fremsendt til Ugilt Sogneraad.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 30. Juni 1900.

Børnebidrag forfaldent den 11. august 1900.

Til Sognefogeden i Ugilt

Det ifølge hoslagte Bilag forfaldne Bidrag for til d. 11. August 1900.- 20 Kr. 00 Øre + Porto 24 Øre, bedes affordret Alimentanten Michael Christian Christiansen Thomsen, Holmen eventuelt strax inddrevet ved Udpantning på Rekvirentens Ansvar for Fordringens Rigtighed, og mig tilstillet ved denne Sags Tilbagesendelse.

By- og Herredsfogedkontoret i Hjørring, den 17. August 1900.

(underskrift)

Det returneres til By- og Herredskontoret med følgende påtegninger:

Alimentanten Michael Chr. Christiansen Thomsen boer på Holmen Hjørring Mark. Lørslev den 23/8. 1900 Chr. B. Nielsen

Tilstilles Politibetjenten til foranstaltning. Hjørring Byfogedkontor, 3/9. 1900

Er afkrævet. Udpantning forgæves.

Den 19/9. 1900

C. Nielsen.

Til Ugilt Sogneraad

Under Henvisning til foranstaaende samt til den Resolutionen givne Paategning om, at udpantning har været forgæves, bedes ommeldte Normalbidrag, 20 Kr.00 Øre, der herfra forskudsvis er udbetalt til Barnemoderen, refunderet mig af Ugilt kommune, der efter det foreliggende maa anses for at være Alimentantens Forsørgelseskommune.

By- og Herreds fogedkontoret i Hjørring, den 27. Oktober 1900.

(underskrift)

Til det kongelige Amt, Hjørring!

Ugilt Sogneraad anmoder i Ærbødighed om det høje Amts behagelige foranstaltning til, at det foran nævnte Bidrag for

Aar til 11/8. d. A. for Arbejdsmand Mikael Chr. Christiansen Thomsen af Holmen paa Hjørring Mark maa blive afsonet, da Ugilt Kommune, som er Alimentantens Forsørgelseskommune, har betalt Bidraget med 20 Kr.

Ugilt Sogneraad den 1ste November 1900

P.b.v

J.A. Thomsen

Fmd.

Tilstilles med Bilag Hr. By- og Herredsfoged Thomsen med tjenstlig Anmodning om at indhente og med denne skrivelse og det indesluttede tilbage hertil indhente Oplysning om, om hvad der maa antages at være Grunden til, at Alimentanten ej har kunnet betale Bidraget.

Hjørring Amt, d.3. November 1900

(underskrift)

Til det kongelige Amt i Hjørring

Remitteres med Bilag ærbødigst det kongelige Amt i Hjørring, idet jeg skal tillade mig at oplyse at det maa antages at skyldes Uvilje fra Alimentantens side, at han ikke betaler Bidraget,

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 13. November 1900,

(underskrift)

(Til Politibetjenten)

Bemeldte ikke betalte Bidrag 20 Kr.00 Øre autoriseres herved til Afsoning med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage.

Med Rigtighed forventes denne skrivelse tilbagesendt til Amtet,

Hjørring Amt, den 17. November 1900

(underskrift)

Til det kongelige Amt i Hjørring

Remitteres ærbødigst idet bemærkes, at dette Bidrag er hertil
indbetalt af Alimentanten.

Hjørring Byfogedkontor, den 7. Februar 1901.

=====

Børnebidrag forfaldent den 11. Februar 1901.

Til politibetjenten

Det ifølge hoslagte Bilag forfaldne Bidrag for Aar til d. 11/2 1901, 20 Kr.00 Øre + Porto 24 Ore, bedes affordret Alimentanten Michael Chr. Christiansen Thomsen, Holmen eventuelt strax inddrevet ved udpantning paa Rekvirentens Ansvar for Fordringens Rigtighed, og mig tilstillet ved denne Sags Tilbagesendelse.

By- og Herredsfogedkontoret i Hjørring, den 23. Februar 1901.

(underskrift)

Bidraget 20 Kr. er i dag afkrævet Alimentanten, der erklærede sig ude af stand til f.T, at betale Beløbet, hvormed foranstaaende Udpantningskendelse oplæstes for ham. Han ejer intet hvor Udpantning kan foretages, Hvis han ikke betaler Beløbet, maa Grunden hertil anses for at være Uvillie,

Hjørring den 25/3. 1901

C.Nielsen

Til Ugilt Sogneraad

Under Henvisning til foranstående samt til den Resolutionen givne Paategning om, at Udpantning har været forgæves, bedes ommeldte Normalbidrag 20 Kr. - Øre, der herfra forskudsvis er udbetalt til Barnemoderen, refunderet mig af Ugilt Kommuner der efter det foreliggende maa anses for at være Alimentantens Forsørgelseskommune.

By- og Herredsfogedkontoret i Hjørring, den 25. April 1901.

(underskrift)

Det kongelige Amt, Hjørring!

I Ærbødighed udbeder Ugilt Sogneraad sig det høje Amts behagelige foranstaltning, at Alimentanten Michael Chr. Christiansen Thomsen af Hjørring kommer til at afsone Bidrag for 1 Aar til 11/2. 1901 = 20 kr., som Ugilt kommune, der er Alimentantens Forsørgelseskommune, har maattet refundere for ham.

Ugilt Sogneraad den 28 de Maj 1901

P.d.v.

(underskrift)

Hr. Byfoged Thomsen

Bemeldte ikke betalte Bidrag 20 Kr.00 øre autoriseres herved til Afsoning med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage.

Med Rigtighed forventes denne skrivelse tilbagesendt til Amtet.

Hjørring Amt, den 1. Juni 1901

(underskrift)

Det kongelig Amt i Hjørring

Tilbagesendes ærbødigt med Bemærkning at Bidraget er betalt.

Hjørring Byfogedkontor, den 20. Juli 1901.

(underskrift)

De næste 2 bidrag ser ud til at blive betalt rettidigt, så der er fred et års tid.

Børnebidrag forfaldent den 11. August 1902.

Til Politibetjent Nielsen

Det ifølge hoslagte forfaldne Bidrag for 0,5 Aar til d. 11/8. 1902, 20 Kr.00 Øre + Porto 24 Øre, bedes affordret Alimentanten

Michael Chr. Thomsen

Eventuelt strax inddrevet ved udpantning paa Rekvirentens Ansvar for Fordringens Rigtighed, og mig tilstillet ved denne Sags Tilbagesendelse.

By- og Herredsfogedkontoret i Hjørring, den 10. September 1902.

(underskrift)

Det ændres og sendes til Sognefogeden i Sct. Olai, der tilføjer, at Alimentanten Michael Chr. Thomsen bor paa Hjørring Mark Nord for Ulstrup.

Bidraget 20 Kr. er afkrævet Alimentanten, der erklærede sig ude af stand til at betale Beløbet, hvormed fremstaaende Udpantningskendelse oplæstes for ham.

Han ejer intet, hvor Udpantning kan foretages.

Hvis han ikke betaler Beløbet, maa Grunden hertil anses for at være Fattigdom.

Hjørring, den 1/10. 1902.

C.Nielsen

Til Ugilt Sogneraad

Under Henvisning til foranstaaende samt til den i Resolutionen givne Paategning om, at udpankning har været forgæves, bedes ommeldte Normalbidrag, 20 kr.00 Øre, der herfra forskudsvis er udbetalt til Barnemoderen, refunderet mig af Ugilt kommune, der efter det foreliggende maa anses for at være Alimentantens Forsørgelseskommune,

By- og Herredsfogedkontoret i Hjørring, den 6. Oktober 1902.

(underskrift)

Til det kongelige Amt Hjørring!

I Ærbødighed anmoder Ugilt Sogneraad om det høje Amts Foranstaltning til, at Alimentanten Michael C.C. Thomsen af Ulstrup kommer til at afsone 20 Kr. (for Aar til 11/8. 1902), som Ugilt Kommune, der er hans Forsørgelseskommune har maattet refundere for ham. - Det er Sogneraadet bekendt, at Alimentantens økonomiske stilling for tiden er lige saa god som forhen, da han ikke betalte til 2 uægte Børn.

Ugilt Sogneraad den 20de Oktober 1902

P.d.v.

(underskrift)

Tilstilles tjenstlig Hr. Byfoged Thomsen med Anmodning om at oplyse om Alimentanten uden egen Brøde, Dovenskab eller anden Forsømmelse fra sin side med virkelig positiv Fattigdom er sat ud af stand til at udrede Bidraget. Hjørring Amt, den 25. Oktober 1902

(underskrift)

Til Hjørring Amt

Tilbagesendes tjenstligt i Anledning af nedenstående Forespørgsel af 25. Oktober f.A. med Bemærkning, at Bidraget er betalt og tilstillet Ugilt Sogneraad.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 20. Februar 1903.

(underskrift)

=====

Børnebidrag forfaldent den 11. Februar 1903.

Til Sognefogeden i Sct. Olai

Det efter hoslagte Bilag for 0,5 Aar til 11/2. 1903 forfaldne Underholdsbidrag 20 Kr 00 Øre bedes ved det ærede Kontors Foranstaltning affordret Alimentanten M.C.C. Thomsen, Ulstrup Mark tilligemed Porto 30 Øre, eventuelt inddrevne ved Udpantning og mig tilstillet ved denne Sags Tilbagesendelse.

Leveattest for Barnet følger.

By- og Herredsfogedkontoret i Hjørring, den 25. Februar 1903.

(underskrift)

Det bemærkes: at Alimentanten boer paa Hjørring Mark ved Ulstrup. M.Jensen.

Bidraget 20 kr. er afkrævet Alimentanten, der erklærede sig ude af Stand til at betale Beløbet, hvormed foranstaaende Udpantningskendelse oplæstes for ham.

Han ejer intet, hvor Udpantning kan foretages. Hvis han ikke betaler Beløbet, maa Grunden hertil anses for at være Uvillie.

Hjørring, den 20/3. 1903

C. Nielsen.

Ugilt Sogneraad

Under Henvisning til foranstaaende og den Resolutionen givne Paategning bedes forannævnte Bidrag som forlods er udbetalt herfra refunderet mig af Forsørgelseskommunen med 20 Kl.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 23. Marts 1903

(underskrift)

Det kongelige Amt, Hjørring!

I Ærbødighed udbeder Ugilt Sogneraad sig herved det høje Amts behagelige Foranstaltning til, at Alimentanten Michael Chr. Christiansen Thomsen af Hjørring Mark kommer til at afsone Bidrag 20 kr. for 0,5 Aar til 11/2. 1903, som Ugilt Kommune, der er hans Forsørgelseskommune, har maattet refundere for ham.

Ugilt Sogneraad den 8de April 1903

P.d.v.

C.A.Nordlien

Hrr. Byfoged Thomsen

Bemeldte ikke betalte Bøde 20 Kl 00 Øre autoriseres herved til Afsoning med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage. Med Rigtighed forventes denne skrivelse tilbagesendt til Amtet.

Hjørring Amt, den 15. April 1903

(underskrift)

Til Hjørring Amt

Tilbagesendes tjenstligt under Henvisnig til at Bidraget nu er betalt af Alimentanten.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 28. Juli 1903

(underskrift)

Børnebidrag forfaldent den 11. August 1903.

Til Politibetjent Nielsen

Det ifølge hoslagte Bilag forfaldne Bidrag for 0,5Aar til d. 11/8 1903, 20 Kr 00 Øre + Porto 30 Øre, bedes affordret Alimentanten Michael C.C. Thomsen, Hjørring eventuelt inddrevet ved Udpantning paa Rekvirentens Ansvar for Fordringens Rigtighed, og mig tilstillet ved denne Sags Tilbagesendelse portofrit.

By- og Herredskontoret i Hjørring, den 19/8. 1903.

(underskrift)

Bidraget 20 Kr. er i dag afkrævet Alimentanten, der erklærede sig ude af stand til at betale Beløbet, hvorved foranstaaende udpantningskendelse oplæstes for ham.

Han ejer intet, hvor Udpantning kan foretages. Han kan ikke betale Beløbet, men Grunden hertil anses at være Uvillie.

Hjørring, den 30/8.1903

C. Nielsen.

Til Ugilt Sogneraad

Under Henvisning til foranstaaende samt til Resolutionen givne Paategning om, at Udpantning har været forgæves, bedes ommeldte Normalbidrag, 20 kr., der herfra forskudsvis er udbetalt til Barnemoderen, refunderet mig af Ugilt Kommune, der efter det foreliggende maa anses at være Alimentantens Forsørgelseskommune,

IFØLGE ALIMENTATIONSLOVENS PARAGRAF 5 SKAL BELØBET STRAX REFUNDERES, DERSOM FORSØRGELSESPLIGTEN ANERKENDES.

By- og Herredskontoret i Hjørring, den 2. September 1903,

(underskrift)

Det kongelige Amt, Hjørring

I Ærbødighed udbeder Ugilt Sogneraad sig det høje Amts behageliges Foranstaltning til, at Alimentanten Michael Chr. Christiansen Thomsen kommer til at afsone Bidrag = 20 Kr. for 0,5 Aar til 1ste August d.A., som Ugilt kommune, der er hans Forsørgelseskommune, har maattet refundere for ham.

Ugilt Sogneraad den 8de September 1903

P.d.v.

C.A.Nordlien

Til Hr Byfoged Knudsen

Bemeldte ikke betalte Bidrag 20 Kr 00 Øre autoriseres herved til Afsoning med Fængsel i 5 Dage. Paategning om, at Bidraget skønnes uerholdeligt ved udpantning, bedes paa ført Resolutionen. Med Rigtighed forventes denne skrivelse tilbagesendt til Amtet.

Hjørring Amt, den 9. September 1903

(underskrift)

Til Hjørring Amt

Under Henvisning til omstaaende Afsoningsordre indberettes herved tjenstligt at førnævnte Bidrag nu er betalt.

Hjørring Kjøbstad og Vennebjerg Herred, den 8. Februar 1904

(underskrift)

Det sidste bidrag bliver også betalt og sagen afsluttes den 7. december 1904.

Hermed følger oplysninger fra skoleprotokoller:

EXAMENSPROTOKOL FRA SINDAL STATIONS FORSKOLE.

Skolekommissionen for Sindal - Astrup Pastoriat bestod af
følgende:

J. Schøtt, sognepræst - Niels Chr. Larsen og Mads Peter
Christensen.

Ved Forårseksamen den 26. April 1898 i Sindal Forskole får Martinus følgende karakterer:

g i skrivning

g? i Regning

Eleverne i klassen er:

Nr.	Navn	Alder	Nr.	Navn	Alder
1	Ejnar Kristensen	8 år	1	Signe Jakobsen	7 år
2	Aksel Jensen	8 -	2	Hedvig Dahl	8 -
3	Jens Madsen	8 -	3	Ingeborg Nielsen	8 -
4	Wegner Rømer	8 -	4	Stine Nielsen	9 -
5	Osvald Andersen	8 -	5	Margrethe Hansen	7 -
6	Oskar Petersen	7 -	6	Martine Nielsen	8 -
7	Holger Kristiansen	6 -	7	Agnes Winkler	7 -
8	Gustav Jensen	8 -	8	Sofie Brønderslev	7 -
9	Martinus Thomsen	7 -	9	Astrid Kristensen	7 -
10	Erhard Jensen	7 -	10	Magdalene Nielsen	7 -
11	Alfred Pedersen	7 -	11	Jane Larsen	7 -
12	Oskar Møller	8 -	12	Helga Nielsen	8 -
			13	Petra Jensen	7 -
			14	Alma Akselsen	6 -

Alle 26 Børn har Bopæl i Stationsbyen.

Ved Efterårseksamen i Sindal Forskoles yngste Klasse den 21. Oktober 1898 opnår Martinus følgende karakterer:

g+ i skrivning

g? i Regning

Eleverne i klassen er:

Nr.	Navn	Alder	Nr.	Navn	Alder
1	Oskar Petersen	7 år	1	Magrethe Hansen	7 år
2	Gustav Jensen	9 -	2	Agnes Winkler	7 -
3	Martinus Thomsen	8 -	3	Magdalene Nielsen	7 -
4	Oskar Møller	9 -	4	Jane Larsen	7 -
5	Alfred Pedersen	8 -	5	Helga Nielsen	8 -
6	Erhard Jensen	7 -	6	Martine Jensen	9 -
7	Tomas Thomsen	6 -	7	Lovise Rømer	7 -
8	Kristian Jakobsen	6 -	8	Meta Kristensen	7 -
9	Carl Nielsen	6 -	9	Alma Akselsen	7 -
10	Gustav Rømer	6 -	10	Dagmar Nielsen	6 -
11	Oluf	8 -	11	Alma	7 -
12	Kristian Andersen	7 -	12	Petra Jensen	8 -

Alle 24 Elever har fået mg i Flid og Opførsel samt Religion.

Ved Forårseksamen i Sindal Forskoles yngste Klasse den 25. April 1899 opnår Martinus følgende karakterer:

mg+ i læsning

mg i skrivning

mg? i Regning

Eleverne i klassen er:

Nr.	Navn	Alder	Nr.	Navn	Alder
1	Martinus Thomsen	8 år	1	Magdalene Nielsen	8 år
2	Erhard Jensen	8 -	2	Magrethe Hansen	8 -
3	Alfred Petersen	8 -	3	Agnes Winkler	8 -
4	Thomas Thomsen	7 -	4	Jane Larsen	8 -
5	Carl Nielsen	7 -	5	Dagmar Nielsen	7 -
6	Henrik Jacobsen	7 -	6	Alma Akselsen	7 -
7	Aksel Petersen	7 -	7	Lovise Rømer	8 -
8	Kristian Jakobsen	7 -	8	Meta Kristensen	7 -
9	Gustav Rømer	6 -	9	Alma Nielsen	7 -
10	Oskar Møller	9 -	10	Josephine Kristensen (syg)	
11	Kristian Andersen	8 -	11	Anna Marinussen	7 -
12	Villads Madsen	7 -	12	Petra Jensen	8 -
13	Maks Dahl	7 -	13	Meta Janussen	6 -
14	Lavrits Thomsen	7 -	14	Olga Larsen	7 -
15	Harald Petersen	7 -			
16	Harald Gryner	7 -			
17	Peter Madsen	6 -			

Alle 31 Elever er fra Stationsbyen - og alle har fået mg i Religion.

Ved Efterårseksamen i Sindal Forskoles ældste Klasse den 2. November 1899 får Martinus ("Titte") følgende karakterer:

mg i Læsning

mg? i Retskrivning

g+ i Skrivning

g+ i Regning

Eleverne i klassen er:

Nr.	Navn	Alder	Nr.	Navn	Alder
1	Holm	10 år	1	Helene	10 år
2	Oskar	8 -	2	Ingrid	9 -
3	Villiam	10 -	3	Marie	9 -
4	Jens	9 -	4	Hedvig	10 -
5	Gustav	10 -	5	Stine	10 -
6	Elias	9 -	6	Martine	10 -
7	Vegner	10 -	7	Helga	9 -
8	Osvald	10 -	8	Sofie	10 -
9	Titte	9 -	9	Agnes	8 -
10	Niels Peter	10 -	10	Magdalene	8 -
11	Jens Andreas	11 -	11	Magrete	8 -
12	Aksel	10 -	12	Jona	8 -
13	Jens	9 -	13	Ingeborg (syg)	
14	Erhard	8 -			
15	Alfred	9 -			
16	Ejnar August	10 -			

Alle 29 Elever er fra Stationsbyen - og har fået mg i Religion.

Ved Forårseksamen i Sindal Forskoles ældste Klasse den 25. April 1900 opnår Martinus følgende karakterer:

mg i Læsning (eneste fag - AK)

Eleverne i klassen er:

Nr.	Navn	Alder	Nr.	Navn	Alder
1	Oscar	9 år	1	Agnes	9 år
2	Elias	9 -	2	Magdalene	9 -
3	Jens	10 -	3	Magrethe	9 -
4	Titte	9 -	4	Jona	9 -
5	Vegner	10 -	5	Helga	10 -
6	Osvald	10 -	6	Sofie	10 -
7	Jens Frederiksen	10 -	7	Dagmar	8 -
8	Carl	8 -	8	Lovise	9 -
9	Aksel	8 -	9	Alma	8 -
10	Alfred	9 -	10	Anna	8 -
11	Henrik	8 -	11	Sofie	9 -
12	Kristian	8 -	12	Alma	8 -
13	Villads	8 -	13	Meta	8 -
14	Erhard	9 -	14	Josefine	11 -
			15	Ingeborg (syg)	9 -

Alle 29 Elever har fået mg+ i Religion - Fædrelandshistorie - og Geografi. De kommer alle fra Stationsbyen.

Ved Efterårseksamen i Sindal Forskoles ældste Klasse den 23. November 1900 opnår Martinus disse karakterer i følgende Fag:

mg i Læsning

mg i Retskrivning

mg? i skrivning

mg i Regning

Eleverne i klassen er:

Nr.	Navn	Alder	Nr.	Navn	Alder
1	Aksel	8 år	1	Ingeborg (A)	10 år
2	Carl (A)	8 -	2	Dagmar	8 -
3	Titte (B)	10 -	3	Lovise (A)	9 -
4	Henrik	9 -	4	Alma	9 -
5	Osvald (A)	10 -	5	Anna	8 -
6	Jens	10 -	6	Sofie	10 -
7	Kristian	9 -	7	Alma	9 -
8	Jens	9 -	8	Marie	10 -
9	Alfred	10 -	9	Tekla	8 -
10	Johan	8 -	10	Olga (B)	8 -
11	Villads	9 -	11	Meta	9 -
12	Erhard	9 -	12	Helga	9 -
13	Georg (A)	9 -	13	Josefine	11 -
14	Torvald (A)	9 -			
15	Lavrits	8 -			
16	Harald	9 -			
17	Maks	8 -			
18	Arnold	7 -			
19	Gustav (A)	8 -			
20	Mosbach	10 -			

Af de 33 elever er Ingeborg og Carl fra Ledet og Osvald er fra Elsig. Resten af børnene er fra Stationsbyen, bortset fra "Titte", hvor der ingenting står.

(A) og (B) betyder, at disse børn skal overflyttes til de nye skoler i Agerledet og Bolleholt.

EKSAMENSPROTOKOL FOR BOLLEHOLT SKOLE

Forårseksamen i Bolleholt Skoles ældste Klasse den 24. april 1901.

Martinus fik følgende karakterer:

mg i Flid

mg i Opførsel

g+ i Læsning

g i Retskrivning

mg i Skrivning

g? i Regning

Alle elever fik:

mg+ i Fædrelandshistorie

mg+ i Geografi

mg i Naturhistorie

Eleverne i klassen er:

Nr. Navn	Bopæl	Alder	Nr. Navn	Bopæl	Alder
1 Bertel Jensen	Ørnhøj	14 år	1 Emma Christensen	Nørgaard	13 år
2 Ole Chr. Andersen	Skoven	13 -	2 Else Nielsen	Stoltenborg	12 -
3 Johannes Kornerup Bang	Bolleholt Skole	13 -	3 Marie Kristiansen	Sindal Hede	12 -
4 Karl Andersen Lund	Lund	12 -	4 Marie Kristensen	Brasholt Hede	13 -
5 Niels Larsen	Nørgaard Mølle	12 -	5 Jacobine Pedersen	Aasen Mark	14 -
6 Valdemar Mikkelsen	Sindal Hede	14 -	6 Anna Kristoffersen	Aasen Mark	11 -
7 Karl Chr. Andersen	Sindal Hede	12 -	7 Anna Jensen	Ørnhøj	11 -
8 Christian Peter Pedersen	Stokholm	12 -	8 Julie Marie Nielsen	Bolleholt	14 -
9 Chr. Rejnert Sørensen	Sindal Hede	12 -	9 Elinore Andersen	Skoven	11 -
10 Karl Knudsen	Skovhuset	10 -	10 Kristine Pedersen	Vejborg	11 -
11 Martin Risager		12 -			
12 Holm Larsen	Lund	12 -			
13 Kristian Elvenius Jensen		13 -			
14 Martinus Thomsen		10 -			
15 Ejnar Kristiansen	Sindal Hede	10 -			
16 Helmer Møller Sørensen	Sindal Hede	10 -			
17 Jens Nielsen	Affersholt	14 -			

(underskrevet) Den 24. april 1901 J. Schøtt - Chr. Rømer - M. Nielsen.

Forårseksamen i Bolleholt Skoles ældste Klasse den 29. april 1902.

Martinus fik følgende karakterer:

mg+ i Læsning

ug? i Retskrivning

mg i Skrivning

ug? i Regning

Alle elever fik:

mg+ i Religion

mg i Fædrelandshistorie

mg i Geografi

mg i Naturhistorie

Eleverne i klassen er:

Nr. Navn	Bopæl	Alder	Nr. Navn	Bopæl	Alder
1 Christian Andersen	Skoven	14 år	1 Else Nielsen	Stoltenborg	13 år
2 Carl Andersen	Lund	13,5 -	2 Eleonore Andersen	Skoven	12 -
3 Niels Chr. Larsen	Nørgaard Mølle	13 -	3 Anna Kristoffersen	Aasen Mark	12 -
4 Carl Chr. Andersen	Sindal Hede	13 -	4 Marie Kristiansen	Sindal Hede	13 -
5 Holm H. Larsen	Lund	13 -	5 Emma Christensen	Nørgaard	14 -
6 Martin Risager	Torskjelhøje	13 -	6 Marie Christensen	Sindal Hede	14 -
7 Christian Pedersen	Stokholm	13 -	7 Kirstine Pedersen	Vejborg	12 -
8 Carl Knudsen	Skovhuset	11 -	8 Anna Jensen	Ørnhøj	12 -
9 Ejnar Kristiansen	Sindal Hede	11 -	9 Anna Christensen	Tronsig	10,5 -
10 Martinus Thomsen		11 -	10 Kirstine Christensen	Tronsig	10,5 -
11 Helmer Møller Sørensen	Sindal Hede	11 -	11 Olga Marie Larsen	Lund	10 -
12 Christian P. Nielsen	Kirkemose	12,5 -	12 Laura Marie Larsen	Nørgaard Mølle	10 -
13 Frederik Nielsen	Affesholt	11 -	13 Magrethe Pedersen	L. Stokholm	10 -
14 Ejnar August Christensen	Brasholt	12 -			

(underskrevet) Den 29. april 1902 J. Schøtt – Martin R. Christensen – Hans søndergaard
Chr. Rømer - M. Nielsen.

Forårseksamen i Bolleholt skoles ældste Klasse den 28. april 1903.

Martinus fik følgende karakterer:

mg+ i Læsning

ug i Retskrivning

g+ i Skrivning

mg i Regning

Alle elever fik

mg i Religion

mg i Fædrelandshistorie

mg i Geografi

mg i Sang

mg i Gymnastik

Eleverne i klassen er:

Nr. Navn	Bopæl	Alder	Nr. Navn	Bopæl	Alder
1 Niels Chr. Larsen	Sindal	14 år	1 Marie Christiansen	Sindal Hede	14 år
2 Karl Andersen	Sindal Hede	13,5 -	2 Eleonore Andersen	Skoven	13 -
3 Christen Pedersen	Stokholm	14 -	3 Anna Kristoffersen	Aasen Mark	13 -
4 Martin Risager	Toskelshøje	13,5 -	4 Kirstine Pedersen	Vejborg	13 -
5 Ejnar Christiansen	Sindal Hede	12 -	5 Olga Larsen	Lund	11 -
6 Holm Larsen	Lund	13,5 -	6 Anna Jensen	Slotved	13 -
7 Carl Knudsen	Skovhuset	12 -	7 Laura Larsen	Sindal	11 -
8 Martinus Thomsen	Toskelshøje	12 -	8 Anna Christensen	Tronsig	11 -
9 Ejnar Christensen	Sindal	13,5 -	9 Kirstine Christensen	Tronsig	11 -
10 Johannes Johnsen	Sindal	12,5 -	10 Magrethe Pedersen	Stokholm	11 -
11 Christian P. Nielsen	Sindal	13 -	11 Anna Jensen	Nørgaard	10 -
12 Frederik Nielsen	Affesholt	12 -	12 Inger Larsen	Sindal	10 -
13 Christian Andersen	Skoven	11 -	13 Thyra Severinsen	Sindal	10 -
14 Helmer Kristiansen	Sindal Hede	10 -			
15 Rudolf Kastrup	Bolleholt	11 -			
16 Valdemar Knudsen	Skovhuset	10 -			

(underskrevet) Den 28. april 1903 Chr. Rømer

- N. Nielsen

Forårseksamen i Bolleholt Skoles ældste Klasse den 28. april 1904.

Martinus fik følgende karakterer:

mg+ i Læsning

mg+ i Retskrivning

mg? i skrivning

mg+ i Regning

Alle elever fik:

mg i Religion

mg i Fædrelandshistorie

mg i Geografi

mg i Sang

mg i Gymnastik

Eleverne i klassen er:

Nr. Navn	Bopæl	Alder	Nr. Navn	Bopæl	Alder
1 Ejnar Christiansen	Sindal Hede	13,5 år	1 Eleonore Andersen (syg)	Skoven	14 år
2 Carl Knudsen	Skovhuset	12,5 -	2 Anna Jensen (syg)	Nørgaard	11 -
3 Christen Andersen (syg)	Skoven	12 -	3 Olga Marie Larsen	Lund	12 -
4 Carl Helmer Christiansen	Sindal Hede	11,5 -	4 Laura Marie Larsen	Sindal	12,5 -
5 Rudolf Kastrup	Bolleholt	12,5 -	5 Inger Larsen	Sindal	11 -
6 Martinus Thomsen	Ornose	13,5 -	6 Anna Christensen (syg)	Trunsig	12,5 -
7 Johannes Johnsen	Sindal Hede	14 -	7 Kirstine Christensen (syg)	Trunsig	12,5 -
8 Valdemar Knudsen	Skovhuset	11,5 -	8 Kirstine Pedersen	Vejborg	14 -
9 Christian Peter Nielsen	Kirkemose	13,5 -	9 Dagmar Olesen	Vejborg	13 -
10 Poul Birk	Præstegården	12 -	10 Magrethe Pedersen	Stokholm	12 -
11 Henius Andersen (syg)	Skoven	10 -	11 Thyra Severinsen	Sindal	11 -
12 Einar Nielsen	Baggesvogn	10 -	12 Efra Christiansen	Sindal Hede	13 -
13 Aksel Christensen (syg)	Sindal Hede	12 -	13 Kirstine Cristoffersen	Aasens Mark	10 -
14 Carl Christensen (syg)	Sindal Hede	10 -	14 Mariane Christensen (syg)	Trunsig	10 -
15 Peter Olesen	Brasholt	10 -	15 Magrethe Birk	Præstegården	10 -
			16 Anna Jensen	Sindal Hede	10 -
			17 Kirstine Povlsen	Kolsager	10 -
			18 Marie Pedersen	Stokholm	11 -
			19 Ane Thomine Larsen	Affesholt	12,5 -

(underskrevet) Den 28. april 1904 M. Nielsen - Søren Larsen - Kr. Kristensen

Nedennævnte er fra samme eksamensprotokol, uden dato og årstal. Den er påbegyndt men ikke fuldført.

Martinus fik følgende karakterer:

Retskrivning: mg+

Skrivning: g?

Regning: mg

<u>Nr.</u>	<u>Navn</u>	<u>Bopæl</u>
1	Christian Andersen	Skoven
2	Carl Andersen	Lund
3	Niels Chr. Larsen	Nørgaards Mølle
4	Carl Chr. Andersen	Sindal Hede
5	Holm Larsen	Lund
6	Martin Risager	Torskjelhøje
7	Christian Pedersen	L. Stokholm
8	Carl Knudsen	Skovhuset
9	Ejnar Kristiansen	Sindal Hede
10	Ejnar August Kristensen	Brasholt
11	Martinus Thomsen	
12	Helmer Møller Sørensen	Sindal Hede
13	Christian P. Nielsen	Kirkemose
14	Frederik Nielsen	Sind..
	Else Nielsen	Stoltenborg
	Eleonore Andersen	Skoven
	Anna Kristoffersen	Aasens Mark
	Marie Kristiansen	Sind...

Som man kan se, er skrivningen i protokollen pludselig ophørt - af en eller anden grund.

Dette er i store træk de oplysninger, som fremgår af skoleprotokollerne, som opbevares på Sindal kommunekontors arkiv.

=====

FRA KIRKEBØGER

Astrup kirkebog

Else Christine Mikkelsen, f. 13. juli 1848, døbt 10. sept. Forældre: Inderste Ellen Marie Christensdatter af Klastrophuse, og udlagt barnefader, ungkarl Mikkell Nielsen, hjemme hos faderen i Astrup. Han benægtede Perterniteten, men har for retten vedgået samme.

(Den 26. dec. 1852 blev ungkarl Mikkell Nielsen, 29 år, hos faderen i Astrup, gift med Else Kirstine Johannesdatter, 29 år, opholdende sig hos husmand og smed Niels Mikkelsen i Astrup).

Sindal kirkebog.

Christian Peter Mikkelsen, født 14. jan. 1870, døbt 6. febr.
død 31. maj af skarlagens feber.

Forældre: Ugift Else Kristine Mikkelsen, tilhuse på Sindal Hede. Udlagt barnefader, tjenestekarl Peter Christensen, Tjenende på Skjellet.

Petra Mikkelsen, født 15. sept. 1873

Moderen ugift Else Kristine Mikkelsen af Sindal Hede, der udlagde til barnefader, ungkarl Anders Christensen, der bortrejste til Amerika.

Johanne Martine Mikkelsen, født 3. sept. 1878.
død 24. sept. 1878

Moderen ugift Else Kristine Mikkelsen, tilhuse hos moderen på Sindal Hede. Udlagt barnefader Niels Christian Christensen, tjenende på Søttrup.

Astrup kirkebog.

Augusta Vilhelmine Mikaelsen, født 30. okt. 1887,
døbt 27. nov.

Moderen ugift Else Kristine Mikkelsen tilhuse hos husmand Lars Kr. Kristensen, Borrisholt. Barnefader ungkarl Mikael Kristiansen Thomsen, for tiden på Baggesvogn.

Faddere: Pigen Augusta Vilhelmine Jensen, Christianshede - ungkarl Ferdinand Andersen, samme sted - pigen Petra Mikkelsen, Hesselbæk, Bindslev - ungkarl Hans Chr. Jensen, Lilholt, Mygdal.

(under anmærkninger: "Undfanget i i Christianshede - 3. uægte barn"). (Det er 4. barn - AK)

Sindal kirkebog.

Martinus Thomsen, født 11. aug. 1890,
 døbt 31. aug. -

Moderen ugift Else Kristine Mikkelsen, 42 år, tilhuse hos indsidder Jens Chr. Frederiksen af Oremose. Udlagt til barnefader Mikael Christian Christiansen Thomsen, Baggesvogn.

Faddere: Pige Martine Jensen, Ulstedbo. - Ungkarl Julius Pedersen, Teklaborg. - Ungkarl Laurits Eriksen, Ulstedbo.

(under bemærkninger: "Timånedsdagen opholdt moderen sig på Christianshede i Sindal").

Kirkebogen fra Børglum Sogn.

Michael Christian Christiansen Thomsen

Født den 18. sept. 1865 - døbt hjemme 18. sept., døbt i kirken 15. okt. 1865 i Børglum sogn, Børglum Herred.

Moder: ugift Mette Marie Thomasdatter, 32 år, Børglum.

(ingen fader, eller udlagt - ingen anmærkninger - AK)

Faddere: pige Christine Christensen og Johanne Marie Christensen, Peder Christian Pedersen og Pa. Chr. Mortensen alle af Børglum Kloster..

Kirkebog for Skuldelev Sogn.

Lars Larsen

Født den 29.1. 1839 i Skuldelev Sogn.

Døbt den 24.3. 1839 i Skuldelev Kirke.

Forældre: Margrethe og Lars Larsen, Skuldelev.

(Andre steder står der, at han er født i 1838 - AK).

FOLKETÆLLINGER

1. febr. 1880 under Christianshede i Sindal Sogn

Lars Larsen, 41 år, ugift, proprietær. Else Christine Mikkelsen, 31 år, ugift, tjenestepige.

1. febr. 1890 under Christianshede:

Lars Larsen, 51 år, agerbruger, født Skuldelev Sogn. ingen Else Christine Mikkelsen, men Augusta Vilhelmine Michaelsen, 2 år, født i Astrup.

1. febr. 1890 under Baggesvogn:

(figurerede ingen Michael Christian Christiansen Thomsen, - men Thomas Michael Chr. Christiansen, 24 år, tjenestekar, født i Børglum Sogn. (ved at bytte lidt rundt på navnene, fandt jeg så frem til MCCTS fødested og tidspunkt. - AK)

1. febr. 1901 under Christianshede:

ingen Lars Larsen. Bestyrer Hans Larsen, f. 13.8. 1866 i Skuldelev Sogn. (slægtning og senere arving til Lars Larsen - i 1911 ejer af Trigesgaard? - AK). Bestyrerinde Kristine Mikkelsen.

1. febr. 1901 under Kjolskegaard i Hallund Sogn:

Lars Larsen, gårdejer, fast bopæl i sognet fra 1895.

1. febr. 1901 under Moskildvad:

Jens Frederiksen, gift 1884, født 10.1. 1853 i Tolne. Kirstine Frederiksen, født 5.6. 1844 i Tolne, tidl. boende i Hørmested. Christian Jensen, født 24.8. 1887, søn. **Martinus Thomsen, født 11.8. 1890., plejebarn.** Frida Eriksen, født 24.8. 1900, plejebarn.

1. febr. 1901 under Hjørring Mark, Hjørring Sogn.

Michael Christian Christiansen Thomsen, gift, husfader, mælkekusk født 18. sept. 1865 i Børglum Sogn. Fast bopæl i sognet siden 1900. Sidste bopæl Ugilt Sogn. Marie Elisabeth Christensen, gift, husmoder, malkekone født 28. maj 1855 i Sindal Sogn. Helga Eleonora Thomsen, barn, født 10. nov. 1895 i Ugilt. Carl Emil Thomsen, barn, født 14. maj 1898 i Ugilt. Dora Alma Thomsen, barn, født 10. maj 1900 på Hjørring Mark

1. febr. 1906 under Kjolskegaard:

Lars Larsen, 29.1. 1838, godsejer. Holger Frederik Faber, 3.6. 1881, gårdforpagter. (Faber køber Christianshede i 1918, sælger i 1922 - AK)

1. febr. 1906 under Holmen, Hjørring Mark:

Michael Thomsen, arbejdsmand i landbruget. Marie Elisabeth Thomsen + de tre børn.

1. febr. 1911 under Vittrupgaarden, Markjorderne i Hjørring Soon:

Michael Thomsen, arbejdsmand ved landbruget. Marie Elisabeth Thomsen, ingen særlig erhverv + de tre børn. Axel Vilhelm Larsen, plejebarn, født 2.9. 1905 i Hjørring Sogn.

LÆGDSRULLEN

Optaget i lægdsrullen i 1883.:

5. Udskrivningskreds. lægdets nr. 490 – 1883

G. 37

Michael Christian Christensen Thomsen f. 18.9. 1865 1 Børglum.

1888, lmd., 62,5 tomme

udygtig til al krigstjeneste.

15.5 1888 uds, pas (kasseret og slettet af lægdsrullen - AK)

("stemplet") 17 BAT 10-4 88.

DØDSANNONCER

Hjørring Amtstidende, mandag den 9. jan. 1911

Det bekendtgøres, at Partikulier L. Larsen, førhen ejer af Kølskegaard og Kristianshede er afgang ved døden den 7. januar på Hjørring Sygehus.

H. Pedersen og hustru.

Begravelsen foregår fra Kristianshede den 13. ds. kl 1130, hvor afdødes venner og bekendte bedes samles med os.

Hjørring Amtstidende den 19. januar 1911:

Hjærtelig tak

for udvist deltagelse ved hr. Partikulier Larsens jordefærd.

Kristianshede, 18. januar 1911

H. Pedersen og hustru.

FRA DØDSANMELDELSESPROTOKOLLER

Vennebjerg Herred:

(B.27 nr.5093)

Der meddeles, at ugift husholder Else Christine Mikkelsen er død, 53 år gammel. Hendes livsarvinger er:

1. Petra Mikkelsen, gift med Nicolai Nielsen, Børglumkloster Mark
2. Augusta Mikkelsen, 14 år, Ledholt, Mygdal.
3. Martinus Thomsen, 11 år, hos Jens Frederiksen, Klosterhede

Vennebjerg Herred:

Den 7. jan. 1911, Lars Larsen, 72 år, Partikuller, Kølsegaard i Hallund.

død på sygehuset 7. jan. 1911

sendt meddelelse til Dronninglund den 7/1. 1911.

tilståelse den 10/1. 1911.

Dronninglund Herred:

(løbenr. 226, side 213.)

Partikulier Lars Larsen, 72 år gl., af Kølsegaard i Hallund, død under midlertidigt ophold på sygehuset i Hjørring, ugift.

Afdøds søskendebørn:

a. afdøde J.P. Larsens børn:

1. Margrethe Simonsen f. Larsen gift med Anders Peter Simonsen af Skuldelev.
2. Gårdejer Lars Larsen, Troldegaard.
3. Gårdejer Hans Larsen, Trigesgaard.

b. afdøde søster, Karen Marie Pedersens børn:

4. Margrethe Pedersen, gift med proprietær Hans Pedersen, Christianshede.
5. Boline Andersen, husbest. Kbh.
6. Ludvig Andersen, toldbodarbejder, Kbh.
7. Laurits Edvard Andersen, toldbodarbejder, Kbh.
8. Hans Christian Andersen, Alaska.
9. Jens Peter Andersen, Toldbodarbejder, Kbh.
10. Thorvald Sophus Andersen, tjenestekar, Skibby.
11. Oluf Johan Andersen, forpagter, Eskildsø.

have som eneste og myndige arvinger overtaget boet til privat skifte,

(anmeldt skriftlig fra skifteretten i Hjørring).

FRA SKIFTEPROTOKOLLER

Vennebjerg Herred:

Nr. 126/1901/02 Andragende af 26 ds. fra banearbejder Hans Chr. Johansen om udlæg for begravelsesomkostninger af boet efter den under 9. ds. afdøde ugift Else Christine Mikkelsen af Christianshede i Sindal.

Bevilget

B 322 1986/86 Sæby Retskreds (side 931)

s.d. bemærkede skifteforvalteren at boet efter eks. Proprietær Lars Larsen af Kølsegaard, død 7/1. 1911, af afdødes søskendebørn som eneste myndige arvinger er overtaget til privat skifte. (226 1910/11)

Martinus- museum inden 100-året

MOSKILDVAD
Hans barndomshjem i (Mosbjerg)
står foran genopbygning



Den 29. februar begynde man at bryde ned og køre de gamle, frønnede materialer bort. (Foto: Eilif Zinglersen)

Om en måned eller to begynder genopførelsen af husmandsstedet Moskildvad på Ulstedbovej i Sindal. I nye materialer skal huset se ud som for 98 år siden - uden moderne bekvemmeligheder - og i sommeren 1990 bliver det indviet som mindestuer for forfatteren, filosofen, »profeten« Martinus. Der kan ventes mange hundrede mennesker til Sindal for at fejre hans 100 års fødselsdag.

Forlæggeren Eilif Zinglersen, København, står

som ejer af ejendommen Moskildvad med tre, fire tdr. land til. Men i kredsen omkring Martinus synes det helt almindeligt ikke at tænke privatøkonomisk men hellere på, hvordan man kan hjælpe med at ære Martinus og fremme det ny verdensbillede, han skabte.

Eilif Zinglersen har også udgivet Martinus' erindringer - bl.a. om hans barndom og første ungdom i Sindal. Dem indtalte Martinus på bånd i overværelse af Zinglersen og enkelte andre nære medarbejdere i

god tid inden sin bortgang for syv år siden.

Nu har forlæggeren skaffet zonedovstilladelse og byggetilladelse til at forny Martinus' barndomshjem, og arkitekterne Jørgen og Lasse Andersen, Frederikshavn, står for tegningerne og den praktiske gennemførelse.

Den 1. marts begynde nedrivningen af det gamle, stråtekte hus, der var for medtaget til, at der kunne være tale om at restaurere det. Der er også ændret og bygget til i århundredets

løb. Nu ligger grunden ryddet til genopførelsen.

Som grundlag for de nye tegninger til Moskildvad har man Martinus' egne tegninger og noteringer efter hukommelsen af, hvordan barndomshjemmet så ud - én klinge med en stor knast på østenden, der var stald og lade. Her var taget fort længere ned.

Nær ved det lille museum bygges der bolig til en opsynsmand eller bestyrer, måske et yngre ægtepar, tænker Eilif Zinglersen sig. Det må gerne være lokale

folk, men navnlig skal de have interesse og pietetsfølelse for sagen og minderne. Heriblandt selvfølgelig Martinus' mange bøger, skrifter og de taler, der i hans senere år blev optaget på bånd.

I løbet af april kommer Eilif Zinglersen og arkitekterne til Sindal for at se på grunden og træffe endelige aftaler om byggeriet.

Mange fejrede ham

Mens Martinus levede og arbejdede i sin kreds af hjælpere og interesserede samledes der gerne 500-600 mennesker til hans fødselsdag. Da han fyldte 90 år for otte år siden, kom der nærmere 1500 - også folk fra Island, Norge, Sverige, Tyskland, Holland og Amerika.

Efter at han gik bort, har man fortsat højtideligholdt dagen, og der er stadig kommet mellem 400 og 500 mennesker.

Eilif Zinglersen er ikke i tvivl om, at der kan ventes mange til Martinus' 100 års dag, selv om begivenheden forlægges fra hovedstadsområdet til hans fødeby.

Kredsen omkring Martinus' sag anslås efter dem, der holder månedsbladet Kosmos. Det gør 500-600 øst for og andre 500-600 vest for Storebælt. Bladet udkommer også i Sverige og i England. Derfra plejer der gerne at komme folk til mindedagene.

Et af Eilif Zinglersens ærinde i Sindal i april er at bestille leje af Sindalhallen til 100 års dagen, lørdag den 11. august 1990. Mindre kan nok ikke gøre det.



Et af de sidste billeder af det husmandssted, hvor Martinus som søn af en enlig mor voksede op hos gode slægtninge. Nu er bygningen fjernet. Den ny skal mere nøjagtigt se ud som i Martinus' barndom og ungdom. (Foto: Finn Foisted)

*Hils en
fra Reith*